

2498

ความจริงที่ต้องเปิดเผย

สุภาพบุรุษแม่ใจ

กมล ตันติพงษ์ บันทึกจากแม่ใจรุ่น 18

จัดพิมพ์โดย รองศาสตราจารย์อำคม กาญจนประโชติ

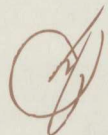
คำนิยม

เมื่อทราบว่ามีทักมัล จะเขียนหนังสือย้อนอดีตครั้งเมื่อถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้นำนักศึกษาแม่โจ้ กว่า 200 คน ยกพวกตลุมโรงหนึ่งสุริวงศ์ มาตีแม่ให้เพื่อนฝูง ได้รับรู้ทั้ง เบื้องหน้า เบื้องหลัง ในโอกาสแม่โจ้ครบรอบ 75 ปี ทำให้ผมอยากอ่านผลงานของทักมัล เพราะทักมัลเป็นคนตรง ปากกับใจตรงกัน เป็นคนไม่เสแสร้ง - คิดอย่างไร - รู้สึกอย่างไรก็พูดอย่างนั้น พูดง่าย ๆ ก็คือทักมัลโกหกคนไม่เป็น เป็นคนจริงจังกับชีวิต- กับหน้าที่การงาน และเหนือสิ่งอื่นใด ทักมัลเป็นคนซื่อสัตย์ - สุจริต รักและจริงใจกับเพื่อนฝูง เกือบจะความอยู่ดีธรรม จนเป็นผลให้เหตุการณ์ครั้งนั้น ทักมัลถูกผู้นำประเทศตั้งข้อหาว่าเป็น "หัวหน้าผู้ก่อการจลาจล" เมื่อ 23 พฤศจิกายน 2498 ทั้งๆ ที่สิ่งที่กระทำไปก็เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้เพื่อนและปกป้องศักดิ์ศรีของสถาบัน และทักมัลก็ยึดครองรับข้อกล่าวหาอย่างไม่สะทกสะท้าน ในขณะที่วัยเพียงยี่สิบต้นๆ และเป็นนักศึกษาเกษตรแม่โจ้ ปีที่สาม แม้จะถูกสื่อมวลชนบางฉบับที่ไม่ทราบข้อเท็จจริงกล่าวหาและดำเนินว่าเป็นการกระทำที่ห้าวหาญและอีกเหิมเกินวัย

เพื่อนฝูงหลายคนต่างคิดว่า ทักมัลมีคุณสมบัติที่เหมาะสมจะเป็นนักการเมือง เพราะนอกจากจะมีความสุ่มรอบคอบ ภัยการเมืองที่หนุ่มลว มีสัมมาคารวะ แล้วทักมัลยังมีบุคลิกของความเป็นผู้นำอีกด้วย แต่ทุกคนคิดผิดเพราะทักมัลไม่ปรารถนาจะเดินบนเส้นทางที่เพื่อนฝูงปรารถนาจะเห็น แต่กลับตั้งปณิธานชีวิตของตนเองไว้โดยไม่เลือกที่เดินบนถนนสายการเมืองทั้งๆ ที่ทักมัลมีพี่ชายเป็นอดีต ส.ส. หลายสมัยที่มีตำแหน่งเป็นถึงอดีตรัฐมนตรี และเป็นนักการเมืองหน้าดีของเชียงใหม่ แต่ทักมัลกลับไม่เลือกเดินตามเส้นทางที่เพื่อนฝูงคิด และปฏิเสธที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จะไม่ยอมเป็นกรรมการชมรม - สมาคม หรือสโมสรทุกแห่ง แต่เลือกที่จะอุทิศตัวเองให้กับงานสร้างสรรค์สังคมเท่านั้น ถนนชีวิตของทักมัลจึงเป็นถนนสายตรง ที่มีจุดหมายที่แน่นอน มั่นคง และไม่เคียดแค้นเมื่อได้ตั้งปณิธานของตนไว้แล้ว ทักมัลก็ดำเนินชีวิตของตนเองไปตามปณิธานที่ตั้งไว้ โดยไม่ยอมหันเหไปแนวทางอื่นทั้งๆ ที่หลายคนคิดว่าน่าจะมีความสบายที่ดีกว่า แต่ทักมัลก็ยังคงแน่วแน่มั่นใจ ยึดมั่นในปณิธานนั้น และสุดท้ายทักมัลก็พิสูจน์ให้เห็นว่าเส้นทางชีวิตของเรานั้นเราขีดเส้นให้เราเดินได้โดยไม่ต้องให้ใครมาลิขิต ถ้าเรามุ่งมั่นและตั้งใจจริง

หนังสือเล่มนี้ นอกจากจะตีแผ่ความจริงให้ชาวแม่โจ้รุ่นหลังได้รับทราบถึงเหตุการณ์วันประวัติศาสตร์ 23 พฤศจิกายน 2498 ของรุ่นพี่แม่โจ้ ที่ได้ต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม และปกป้องศักดิ์ศรีของชาวแม่โจ้ แต่ผลที่ได้รับจากผู้ใหญ่ในบ้านเมืองในขณะนั้นคือ ข้อหาบุกรุก ทำร้ายร่างกาย พกอาวุธยามวิกาล และกบฏอัยการศึก ครอบครองประกอบของการก่อการจลาจล งานเขียนของทักมัล อ่านง่าย เข้าใจง่าย ไม่แต่งเติมเสริมแต่ง เขียนตามความรู้สึกของผู้อยู่ในเหตุการณ์ และผู้เป็นผู้ต้องหานในขณะนั้น

ในฐานะศิษย์เก่าปรีณสโรชฯ และศิษย์เก่าแม่โจ้ รุ่นน้องของทักมัล ผมขอแสดงความชื่นชมกับงานเขียนของทักมัลรวมทั้งผลงานสร้างสรรค์สังคม ที่ทักมัลได้สร้างขึ้น และยินดีกับทุกรางวัล ที่ทักมัลได้รับจากสังคม ซึ่งเป็นรางวัลแห่งความภาคภูมิใจ และถือเป็นรางวัลของผู้ที่มีความตั้งใจจริง

ดร.อานวย ยศสุ
นายกสภามหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทนำ

ผมเป็นเด็กเชียงใหม่ เมื่อเด็กๆ ได้รับรู้จากผู้ใหญ่ถึงเรื่องนักเรียนแม่ใจที่มีความรัก ความผูกพัน ความสามัคคี ซึ่งเรื่องหนึ่งที่จะเล่าถึงก็คือ เรื่องที่นักเรียนแม่ใจถูกคนโรงหนังทำร้าย กลุ่มนักเรียนแม่ใจเรียกร้องขอให้ผู้นำผู้มาดมาลงโทษ แต่ไม่เป็นผล จึงเกิดเรื่องที่ยกพวกมาเกิดปะทะกับกลุ่มนักเรียนโรงหนัง ซึ่งเหตุการณ์ในยุคนั้น ถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ร้ายแรงมาก สังคมเชียงใหม่ มีการกล่าวถึงเสมอทั้งแถบและแ่งบวก ซึ่งผมเองก็เพียงรับรู้เรื่องราวต่างๆ และสังเกตเห็นว่าไม่ค่อยมีใครอยากมีเรื่องราวกับพวกแม่ใจ เพราะถูกกล่าวถึงตลอดเวลาว่า ถ้ามีเรื่องกับพวกแม่ใจ ก็จะถูกเอาคืนอย่างรุนแรง

ผมเข้าเรียนแม่ใจ ทำให้รู้ถึงวัฒนธรรมและประเพณีที่หล่อหลอมความเป็นแม่ใจ ซึ่งก็เป็นอัตลักษณ์หนึ่งของลูกแม่ใจ

ผมได้รับเอกสารจาก ดร.อำนวยการ ยศสุข (ผมขอเรียก พี่นวย เพราะทำให้ผมมีความรู้สึกผูกพัน เนื่องจากพี่นวยเป็นแม่ใจรุ่นที่ 20 รุ่นพี่ผม) ซึ่งเป็นบันทึกของ พี่กมล ตันติพงษ์ (แม่ใจรุ่น 18) และเอกสารจากรุ่นน้อง พี่กมลจากเกษตรบางเขน ที่ค้นคว้าจากหนังสือพิมพ์เก่าๆ รวมถึงบทความจากหนังสือพิมพ์ลานนาไทย พร้อมทั้งได้พูดคุยกับพี่กมลและแจ้งเรียนท่านอธิการบดี ดร.เทพ พงษ์พานิช (พี่เทพ รุ่น 32) ขออนุญาตจัดพิมพ์ เพื่อเป็นบันทึกหน้าหนึ่งของเรื่องราวในอดีตของแม่ใจ ซึ่งผมเห็นว่า เรื่องอะไรก็ตามที่เป็นการที่เกิดขึ้น ในอดีต ถือว่าเป็นประวัติศาสตร์และเป็นความจริงที่ต้องบันทึกเรื่องราว ซึ่งยุคนั้นรุ่นหลังๆ จะได้ทราบเรื่องราวต่างๆ ไว้ ในฐานะลูกแม่ใจคนหนึ่ง ขอจารึกเรื่องนี้ไว้หน้าหนึ่งของเรื่องราวในอดีตของแม่ใจ เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้สังคมได้รับรู้ถึงความรัก ความสามัคคี เอื้ออาทร เจ็บร้อนแทนเพื่อนที่ถูกทำร้าย ไม่ได้รับความยุติธรรมและแสดงถึงความเป็นสุภาพบุรุษแม่ใจ บารมีในครั้งนั้น ได้ปกป้องคุ้มครองรุ่นน้องๆ แม่ใจ รุ่นต่อๆ มา

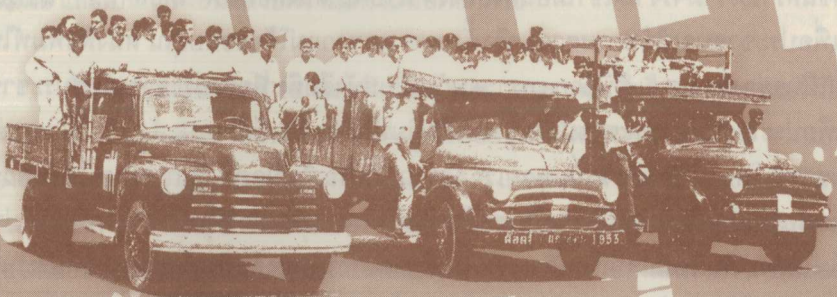
รศ.อาคม กาญจนประโชติ
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์

ดร.วิชิต กาญจนประโชติ
พี่เลี้ยงวิทยากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ลูกแม่โจ้ก่อการลาวลารึง ?

บทความพิเศษเพื่อป้องกันสถาบันการศึกษา ซึ่งกำลังถูกเข้าซื้ออย่างไม่เป็นธรรมโดย “ลูกแม่โจ้”

ลูกแม่ใจ ก่อการจลาจลหรือ?

นักเรียน โรงเรียนเกษตรกรรมแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่ เล่าข้อเท็จจริงในการบุกโรงภาพยนตร์แห่งหนึ่งว่าเป็นเพราะอะไร? และมีความจริงแค่ไหน (กองบรรณาธิการ “ไทยลานนา” นำลงเพื่อความเป็นธรรม) 25 พฤษภาคม 2499

ท่านทั้งหลายคงจะยังจำกันได้ว่า เมื่อห้าเดือนมานี้ แม่ใจเป็นข่าวใหญ่ และเป็นทีสนใจของประชาชนทั่วประเทศหนังสือพิมพ์บางฉบับรีบฉวยโอกาสเสนอข่าวอีกทีก็ครึกโครม ขายสินค้าของเขาอย่างเทน้ำเทท่า เพราะนักเรียนแม่ใจบุกโรงภาพยนตร์ ถูกฟ้องฐานก่อการจลาจล!

เราในฐานะที่เป็นนักเรียนแม่ใจ ต้องการจะให้โลกรู้ความจริง ที่แม่ใจตกเป็นผู้ต้องหา ก่อการจลาจล และในการบุกโรงภาพยนตร์สุริวงค์ จังหวัดเชียงใหม่ เพราะหนังสือพิมพ์บางฉบับและคนบางคนที่ไม่รู้เรื่องราวดี ต่างพากันโจมตีแม่ใจ และประณามแม่ใจอย่างไม่มีชั้นดี เราชาวแม่ใจถูกโจมตีแต่ข้างเดียวไม่สามารถที่จะแถลงข้อเท็จจริงให้ประชาชนทราบได้ ประดุจถูกมัดมือชก เพราะเราเคยติดต่อหนังสือพิมพ์บางฉบับเพื่อขอข่าวข้อเท็จจริงของเราลงให้ประชาชนทราบความจริง แต่เขาไม่ยินดียรับส่งให้ มาบัดนี้ หนังสือพิมพ์ “ไทยลานนา” ได้กรุณา ลงให้ เพื่อประชาชนจะได้ทราบความจริงทั้งหมด เราชาวแม่ใจขอขอบคุณ หนังสือพิมพ์ไทยลานนาเป็นอย่างยิ่ง มา ณ ที่นี้ด้วย เพราะสมกับเป็นหนังสือพิมพ์ของประชาชนโดยประชาชน และก็เพื่อประโยชน์ของประชาชนจริงๆ หนังสือพิมพ์ที่ดีจะต้องมีลักษณะดังนี้ ยินดียรับส่งข่าว ให้ประชาชน โดยไม่ต้องถือว่านั่นพวกเรา นี่พวกเรา ต้องไม่มีอคติ ในการที่เราได้รับความกรุณาเสนอข้อเท็จจริงนี้ เราถือว่าเป็นโชคดียิ่งๆ เพราะชื่อเสียงที่พวกเราถูกทับถมไปนั้น มันซื้อไม่ได้ด้วยเงินเรือนแสนเรือนล้าน เราไม่ได้ขายข่าวให้หนังสือพิมพ์อย่างพวกที่ประณามเรา เพียงแต่เราได้เสนอข้อเท็จจริง โดยบริการของ “ไทยลานนา” เราก็รู้สึกเป็นพระคุณยิ่ง

ในฐานะที่เราเป็นลูกแม่ใจ และมาบุกสุริวงค์ด้วยกันจึงขอเล่าให้ประชาชนทราบตามความเป็นจริง เพราะมีหนังสือพิมพ์บางฉบับเสนอข่าวและบางคนทีพูดถึงแม่ใจ ก็ล้วนแต่มีอคติ และหลังจากแฝงอยู่ทั้งคืน เขาจะต้องการให้สินค้าของเขาขายดี เพราะลงได้มีข่าวเกี่ยวกับแม่ใจ ไม่ว่าดีหรือร้ายก็ตาม ประชาชนทั้งประเทศพากันสนใจมาก จึงทำให้เขาพยายามที่จะเสนอข่าวให้ครึกโครม ซึ่งพวกเราชาวแม่ใจขอน้อมรับความเอาใจใส่และสนใจต่อสถาบันการ

ศึกษาของเราจากประชาชนทั่วประเทศ เราชาวแม่โจ้รู้สึกซึ่งใจในเมตตาจิตจากท่านทั้งหลาย เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านรู้จักชาติทั้งหลายได้มีเงินซึ่งหามาได้ ด้วยความยากลำบาก เสียภาษีก่อสร้างสถาบันแห่งนี้ขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งผลิตเกษตรกรออกไปช่วยปรับปรุงเศรษฐกิจของประเทศชาติ อันเป็นที่รักยิ่งชีวิตของพวกเขา

แต่มีมนุษย์บางหมู่ที่คอยจะทำลายสถาบันการศึกษาอันเป็นที่รักยิ่งของชาวไทยเรา แห่งนี้ เสีย และไม่ต้องการที่จะให้สถาบันการศึกษาแห่งนี้เจริญก้าวหน้า โดยมนุษย์เหล่านั้นมีอคติส่วนตัวและผลประโยชน์บางอย่างแฝงอยู่ เราชาวแม่โจ้ทุกคนจะขอเป็นศัตรูกับพวกที่ทำลายประเทศชาติ โดยทางอ้อมเหล่านั้นตลอดไป ดังนั้นเราขอเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนุกระองภาพยนตร์และถูกฟ้องฐานก่อการจลาจล มาให้พี่น้องทั้งหลายพิจารณาดังต่อไปนี้

พวกเรานักเรียนแม่โจ้ปีที่ 3 ตกลงกันว่าจะขึ้นดอยปู่เพื่อศึกษาธรรมชาติของพืชและสัตว์ ทั้งเป็นการฝึกความอดทนปลูกนิสัยแข็งแแกร่ง ซึ่งเป็นสมบัติของลูกผู้ชาย ทั้งการศึกษานอกสถานที่เช่นนี้เป็นวิธีหนึ่งของการศึกษาที่ดีมาก เพราะเป็นการทำให้หูตากว้าง ระบายอารมณ์ และเป็นการผ่อนคลายความเคร่งเครียดอีกด้วย

ในรุ่งอรุณของวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 เหล่านักศึกษาเกษตรแม่โจ้ปีที่ 3 มาราว 50 คน ได้ออกเดินทางจากโรงเรียนมุ่งสู่เชิงดอยสุเทพโดยรถของโรงเรียน พวกเราทุกคนต้องแต่งตัวชุดบุกป่า รถออกจากโรงเรียนในราวตี 5 เราทุกคนต่างสดชื่นและร่าเริงสนุกสนานกันมาตลอดทาง รถมุ่งสู่เชิงดอยสุเทพทางวัดสวนดอก เมื่อถึงเชิงดอยแล้วทุกคนต่างลงจากรถเพื่อไต่เขาขึ้นไปตามทางเก่า ส่วนรถนั้นก็กลับไปโรงเรียนเพื่อนำช้างเผือกมาส่งให้บนดอยสุเทพ เมื่อพวกเราพร้อมแล้วก็เริ่มไต่เขาขึ้นไป อาศัยเพื่อนผู้ชำนาญทาง 2-3 คน เป็นผู้นำ ขณะที่กำลังไต่ขึ้นไปยังมีดอยอยู่ ต้องอาศัยไฟ 4-5 ดวงเป็นผู้เบิกทางให้ แต่มันไม่สว่างทั่วกัน คนมากกว่าไฟจึงไม่เห็นทั่วถึงกัน แต่เราก็ดำเนินทางไปเรื่อยๆ พร้อมกับสรวลเสเฮฮากันไป ร้องเพลงบ้าง หยอกกันไปตลอดทาง บางคนไม่เห็นทางก็พลัดล้มลงไป พวกเพื่อนพากันหัวเราะและจะมีเสียงแทรกขึ้นเสมอว่าลูกแม่โจ้ต้องอดทน อย่างนั้นแทบทุกคนต้องพลัดหรือไถลลื่นล้มลงไป เพราะทางมันมืดและขรุขระ บางแห่งมีน้ำไหลผ่านทำให้ลื่น พวกเราเดินอย่างไม่หยุด ขึ้นไปเรื่อยๆ จนต้องถอดเสื้อกันหนาว เพราะตอนแรกอากาศมันหนาว แต่ตอนนี้เหงื่อออกเต็มตัวทุก

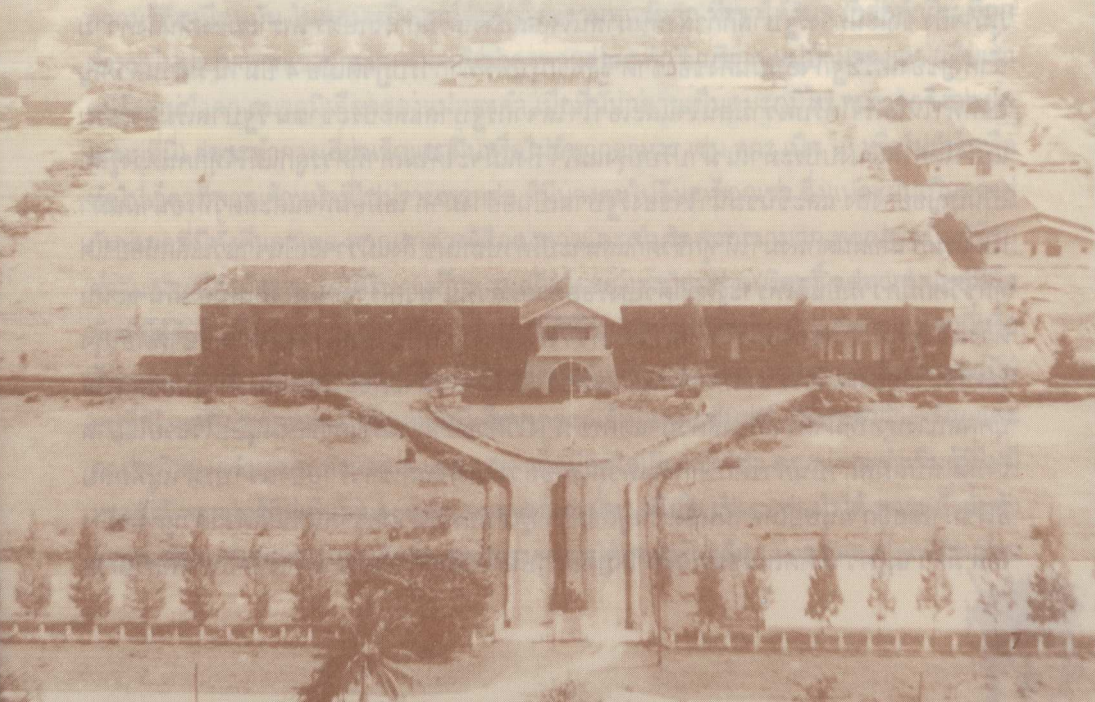
คน ดูเหมือนไม่รู้ลึกเห็นตื้นเขินเลย ต่างหยอกล้อส่งเสียงคุยกันไปตลอดทาง ในที่สุดเราทั้งหมดก็มาถึงดอยสุเทพ พระธาตุสุเทพเจ้าอันศักดิ์สิทธิ์ซึ่งสถิตอยู่คู่นครพิงค์ พวกเราขึ้นมาถึงก่อนสว่าง ต่างก็แยกย้ายกันไปพักผ่อนตามศาลา

พอรุ่งสางก็เที่ยวชมบริเวณรอบๆ พระธาตุดอยสุเทพ ต่างกระทำความเคารพสักการะพระธาตุเจ้าอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเราทุกคนถือเป็นนิมิตอันดี และเป็นบุญอย่างยิ่งที่ได้มานมัสการ แต่.....เราหานึกสังหรณ์ใจแม้แต่หน่อยหนึ่งไม่ว่าในคืนนี้จะมီးอะไรเกิดขึ้นกับพวกเรา และทำให้พวกเรากลายเป็นผู้ต้องหาก่อการจลาจล เรามองลงไปยังตัวเมืองเชียงใหม่เบื้องล่าง ชมภูมิภาพของตัวเมืองในตอนเช้า ซึ่งยากที่จะหาดูได้ เรามองเห็นดวงไฟระยิบระยับอยู่ทั่วไป ซึ่งเท่ากับช่วยประดับให้นครเชียงใหม่สวยงามยิ่งขึ้นอีกมาก อากาศกำลังสดชื่น ในตัวเมืองกำลังสงบ สม่กับเป็นนครแห่งบวรพระพุทธศาสนา

ในราวสองโมงเช้า รถนำอาหารก็มาถึง พวกเราต่างรับข้าวผัดมารับประทานกันเป็นกลุ่มๆ อย่างเอร็ดอร่อย เมื่ออิ่มกันแล้วต่างก็เตรียมตัวขึ้นปุยยอดสูงที่สุดของสุเทพ ในการขึ้นปุยครั้งนี้ อาจารย์ใหญ่ของเรา คือ อาจารย์ยวิภาต บุญศรี วงษ์ชัย ก็ขึ้นมาด้วย ถึงแม้อายุจะเข้าวัยกลางคนอยู่แล้ว แต่ก็แข็งแรงเหมือนพวกเราเด็กหนุ่ม สม่เป็นอาจารย์ที่ผ่านแม่โจ้มา นอกจากนี้อาจารย์อีก 4 คน พร้อมด้วยหมอประจำโรงเรียนพวกเรา เริ่มมุ่งหน้าสู่ปุยซึ่งมองเห็นอยู่ข้างหน้า ซึ่งดูใกล้ตาแต่ไกลดิน ในระหว่างทางเราพบพวกแม่วที่มีทั้งเด็กๆ จูงลาหรือล่อลงมา พวกเราได้ทักทายพวกเขาอย่างกันเอง เราได้ถามพวกเขาว่าจะไปไหนกัน เขาบอกว่าจะลงมาในเมืองเชียงใหม่

“นั่นแหละคือแม่โจ้สถาบันอันน่าภูมิใจของพวกเขาชาวเกษตร
เป็นอย่างยิ่ง สถาบันซึ่งกำลังปรับปรุงตัวเองเพื่อให้เจริญยิ่งขึ้น
เพื่อเปิดกตัญญูของชาวไทยเรา และเป็นแหล่งผลิตเกษตรกร
ซึ่งเป็นกำลังของชาติ”

เราเดินทางไปเรื่อยๆ ตอนนั้นชักไม่ค่อยพูดกัน ไม่มีเสียงสรวลเสเฮฮาเหมือนตอนขึ้นมาดอยสุเทพ ต่างคนต่างก้มหน้าก้มตาเดิน เหงื่อไหลไคลย้อย พวกที่เดินช้าลงๆ ก็อยู่ตามหลัง พวกที่แข็งเป็นพิเศษก็ขึ้นหน้าไปเรื่อยๆ คนที่มีกระตือรือร้นน้ำติดตัวมากก็แบ่งให้เพื่อนๆ กลัวคอกันคนละนิดเพราะจำนวนคนมากกว่าน้ำ ในที่สุดพวกเรา ก็ขึ้นมาถึงยอดดอยในราวเที่ยงวัน ต่างหยุดพักเหนื่อย เมื่อเราอยู่บนดอยนี้แล้ว เราสามารถมองลงไปเบื้องล่างเห็นบริเวณเมืองเชียงใหม่ได้ แม่น้ำปิงคดเคี้ยวไปมาประดุจงูเลื้อย หาดทรายและผิวน้ำต้องกับแสงแดดดูระยิบระยับมองขึ้นไปทางเหนืออีกนิด เราก็เห็นตัวโรงเรียนแม่ใจอยู่ลิบๆ เบื้องล่างโน่น ตึกอันยาวเหยียดซึ่งยาวที่สุดและใหญ่ที่สุดในภาคเหนือของประเทศไทยเห็นเล็กน้อยเดี๋ยวนั้นแหละคือแม่ใจสถาบันอันน่าภูมิใจของพวกเราชาวเกษตรเป็นอย่างยิ่ง สถาบันซึ่งกำลังปรับปรุงตัวเองเพื่อให้เจริญยิ่งขึ้น เพื่อเป็นศักดิ์ศรีของชาวไทยเรา และเป็นแหล่งผลิตเกษตรกรซึ่งเป็นกำลังของชาติเกมมาทุกๆ ปี แม่ใจภายใต้การนำของอาจารย์ใหญ่คนนี้ กำลังปรับปรุงตัวอย่างเร่งรีบซึ่งอาจารย์ใหญ่ของเราก็ได้ถูกทั้บถมและโจมตีเป็นอย่างมาก แต่น้ำใจลูกผู้ชายที่เคยผ่านสถาบันแห่งนี้มานานแล้ว จึงหนักแน่นพอ อาจารย์ใหญ่คงตั้งหน้าตั้งตาที่จะสร้างแม่ใจของเราต่อไป

พวกเราต่างมองดูข้างล่าง ต่างวาดอนาคตแม่ใจของเราอย่างสดชื่นและแจ่มใสอันน่าภูมิใจยิ่ง ขณะนี้ทางรัฐบาลก็กำลังหันมาสนใจ และส่งเสริมการเกษตร เพราะมองเห็นถึงความสำคัญของเศรษฐกิจอันมั่นคงของชาติ ซึ่งพวกเรานักที่ทำการปฏิวัติเมื่อ 4 ปีมานี้ มีส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้แม่ใจได้รับความสนใจและเอาใจใส่จากรัฐบาลและประชาชน รัฐบาลเริ่มส่งเสริมแม่ใจโดยให้เงินงบประมาณ มาปรับปรุงแม่ใจ ถึงแม้จะได้ไม่เท่าที่ควรลูกแม่ใจทุกคนต่างรู้สึกเป็นบุญอย่างยิ่ง และชื่นชมน้ำใจของรัฐบาลเป็นอย่างมาก เสมือนพืชและสัตว์ที่ร่อนน้ำฝนมาเป็นแรมปี เมื่อฝนตกลงมาให้ ทุกชีวิตก็แสนจะปรีดาปราโมช ถึงแม้ว่าจะเป็นจำนวนเล็กน้อย แต่ทุกชีวิตก็มีความยินดีเพราะรู้ว่าตัวเองรอดตายแล้วทีนี้ พวกเราลูกแม่ใจก็เหมือนกัน ฉะนั้นต่างมองดูภูมิภาพของแม่ใจไปแล้ววิพากวิจารณ์ต่างๆ กันไป พวกเราต่างวาดอนาคตอันรุ่งโรจน์สดใสของแม่ใจไว้ แต่เราทุกคนหาเฉลียวใจไม่ว่าคืบนี้จะมื่ออะไรเกิดขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุให้บุคคลบางพวกที่มีจิตใจเยี่ยงสัตว์ป่าแต่ครองร่างไว้ด้วยอาภรณ์ที่มีค่าของมนุษย์ไว้ฉวยโอกาสโจมตี ทั้บถมสถาบันการศึกษาของพวกเราอย่างไม่มีชั้นดี ขาวร้ายยิ่งกว่าปรมาณูที่ถล่มอิโรชีมาเสียอีก มนุษย์เหล่านั้นซึ่งเป็นผู้ถือตัวว่ารู้เห็นอะไรมากกว่าคนอื่น คิดว่าตัวเขาตัวเขาไกล มีความรู้ความคิดเหมือนคนอื่น โจมตีสถาบันการศึกษาของเรอย่างบ้าบิ่น เพื่อทำลาย

อนาคตที่เราถูกเขตรวดเอาไว้อย่างบรรเจิด ซึ่งเขาเหล่านั้นแฝงไว้ซึ่งความโสมม และเล่ห์กล ผลประโยชน์ของเขา ซึ่งเราจะขอเล่าให้ฟังภายหลังตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

เมื่อพวกเราพักหายเหนื่อย และวาดอนาคตแบบบรรเจิดของแม่ใจแล้ว ต่างก็เอาข้าว ผัดที่ติดตัวกันมาทานอย่างเอร็ดอร่อยเพราะเหน็ดเหนื่อยมากัน เมื่ออิ่มแล้วต่างลงมาน้ำดื่ม แล้วก็ซักภาพไว้เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าครั้งหนึ่งเราก็ได้มาเหยียบยอดบูยกันมาแล้ว พวกเราก็กองไปเที่ยวหาแม่ ซึ่งทำไผ่ยืนอยู่ข้างล่างใกล้ๆ นั้น บ้านแม่ที่กลุ่มพวกเราไปนอนอยู่กันสองครัวเรือน บ้านสร้างยกพื้นแบบง่ายๆ หลังคามุงจาก เราพบผู้หญิงสองคนกับเด็กหนึ่งคนถามดูได้ว่า ความว่า พวกผู้ชายลงมาในเมืองเชียงใหม่ สังเกตดูรู้สึกว่าคุณแม่หวาดกลัวพวกเรามาก เพราะเขาเป็นผู้หญิงไม่ค่อยจะพูดด้วย พวกเราได้พูดกับเขาเป็นอย่างดี เราได้เอาข้าวผัดแบ่งไว้ให้เขา ซึ่งพวกเขารับไปรับประทานอย่างอร่อย เราเอาไม้ขีดไฟที่มีติดตัวไปให้เขาด้วย จึงทำให้เรากับเขาค่อยเข้ากันดีขึ้น เราถามเขาว่าทำไมไม่ค่อยพูดด้วย ไม่ต้องกลัวพวกเราหรอก เราเป็นอย่างมิตร พวกเขาตอบว่า ทำไมจะไม่กลัว เพราะพวกเราหลายคนเขาเป็นผู้หญิง เดียว พวกเราปล้นของไปเสียก็แย่ เราก็กพยายามพูดให้เขาเข้าใจในพวกเรา เราได้ถามถึงความเป็นอยู่ของพวกเขา พวกเขานั้นได้เล่าให้เราฟังถึงความเป็นอยู่ของพวกเขา ซึ่งเป็นการประดับความรู้ตีเหมือนกัน ในตอนหนึ่งเขาได้เล่าถึงความทุกข์ยาก ที่เขาได้รับจากฮ่อคำฝั้น ที่ถูกตำรวจไปปราบ พวกเขาถูกข่มเหงมากในเวลาพวกฮ่อมาพักในบริเวณหมู่บ้านของเขา (เดิมเขาอยู่ที่คอกป่าคา สมรภูมิเลือดของแม่ทองคำ) เมื่อนั้นกลายเป็นสมรภูมิไป พวกเขาจึงอพยพมาอยู่ที่นี่ ฮ่อจะทำการเคียวเขี่ยเอาฝิ่นหรือไม้กวาดอาหาร เช่น สุนัข เบ็ด ไก่ หรือไม้ก้ำทำหรือ ห่อไปเวลาที่พวกเจ้าหน้าที่ไปปราบพวกฮ่อ ก็มีบางคนไปรังแกพวกเขา ซึ่งแน่ละมันเป็นของคู่กันเสมอที่มีทั้งดีและเลว พวกเราต่างรู้สึกสงสารและเห็นใจพวกเขามาก พวกเขาเป็นผู้ที่รักความสงบ ถึงแม้เขาจะไม่ได้รับการศึกษา แต่จิตใจของเขาก็สะอาดบริสุทธิ์ แต่พวกมนุษย์ที่ถือกันว่าได้รับการศึกษามาแล้วและถือว่าอารยะนี่ซีที่ไปก่อความเดือนร้อนให้แก่พวกเขา อาหิหรือศีลธรรม! ศีลธรรม หดจากจิตใจของมนุษย์เราแล้วหรือ? จึงไปข่มเหงพวกเขาซึ่งมีความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น พวกเขาเข้าทำนองหนีเสือเจอจะเข้ นี่แหละมนุษย์ ผู้ที่ถือตัวว่าเจริญ และอารยะวิเศษกว่าบุคคลทั้งหลาย แต่เขาเหล่านั้นมีจิตใจเยี่ยงสัตว์ป่า คอยแต่จะฆ่าเติมผู้ที่ไม่มีทางสู้ได้ พวกเรารู้สึกเห็นใจและสงสารพวกเขาเท่านั้น แต่ไม่รู้จะช่วยอย่างไรได้ พวกเขานั้นยังเอาพันธินมาแจกเราคนละเล็กคนละน้อย บางคนได้ขอต้นไม้เล็กๆ มาทดลองปลูกที่โรงเรียน

ด้วย เพื่อเป็นการทดลองและศึกษา พวกเรารู้สึกชอบรักดินที่นั่นมาก มันร่วนซุยดีเหลือเกิน ต่างรู้สึกอยากได้มากตามนิสัยของนักเกษตร แต่มันห่างจากตลาดและการคมนาคมลำบาก ที่ดินเหล่านี้จึงไม่สามารถสนองความต้องการของเราได้ ต่างก็รู้สึกเสียดายที่ดินนั้นซึ่งอุดมไปด้วยอาหารพืช เราจึงมาด้วยความอาลัยยิ่ง

เมื่อพวกเราสนทนากับพวกแม้วนานพอสมควรก็พากันกลับ ตอนขากลับนี้พวกเราทั้งหมดกลับไม่พร้อมกัน กลับกันเป็นหมู่ๆ ตอนขากลับนี้รู้สึกว่าจะถึงดอยสุเทพเร็วกว่าเราขึ้นดอยปุ๋ยเมื่อพวกเรามาถึงพร้อมกันแล้ว ก่อนที่เราจะจากดอยสุเทพต่างไปนมัสการแสดงความเคารพสักการะพระธาตุนันต์ศักดิ์สิทธิ์ แล้วรถก็ลงจากดอยสุเทพซึ่งเป็นเวลาในราวสี่โมงเย็น ระหว่างที่มาในรถทุกคนต่างเปลี่ยกันหมด หน้าตาและเสื้อผ้ามอมแมม ดูสภาพตอนนี้แล้วขอถาม

เมื่อมาถึงในเมืองรถจอดอยู่ที่หน้าร้านคาราเกนท้าวแพ อาจารย์ใหญ่อนุญาตให้พวกเราพักผ่อนได้ รถจะกลับโรงเรียนในราวสี่ทุ่มตรง นี่แหละชีวิตนักเรียนเกษตร นานๆ ทีจึงจะได้พักผ่อนกันสนุกสนานกันเสียที พวกเราก็ค้นหาอาหารที่อยู่ในค่ายหรือในสนามรบ เมื่อได้รับอนุญาตให้เที่ยวเตร่ได้ ต่างก็ดีใจกันมาก เราอยู่แม่ใจซึ่งแวดล้อมไปด้วยธรรมชาติและป่าเขา เมื่อได้มีโอกาสพักผ่อน เราก็พากันเพลิดเพลินตามมีตามเกิด และคืนนี้เองที่พวกเราต้องเจอกรรมสุ่มร้าย คืนนี้แหละที่เป็นสาเหตุที่ทำให้ลูกแม่ใจถูกกล่าวหาว่าก่อการจลาจล! เรื่องมันเป็นมาดังนี้

เมื่อได้รับอนุญาตให้พักผ่อนต่างก็แยกย้ายกันไปเที่ยว ซึ่งตอนนี้พวกนักแต่งเรื่องขายลงในหนังสือพิมพ์เพื่อเอาเงินเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง แต่งไว้ว่า พวกนักเรียนแม่ใจหนีจากโรงเรียนมาเที่ยว ซึ่งมันไกลจากความเป็นจริง วันเสาร์โรงเรียนก็หยุดให้ครึ่งวัน อนุญาตให้นักเรียนลาได้ นี่แหละท่านผู้อ่านที่เคารพ ท่านจะเห็นว่ามนุษย์มันเป็นเช่นนี้มีวิธีหาเงินแบบแปลกๆ ในคืนนี้ แสง กับ วิจิตร ปีที่ 3 เจอกับมิตร เขาก็เลยดูภาพยนตร์ด้วยกัน แสงกับวิจิตร อยู่ในชุดดอยปุ๋ยอันชะมุกชะมอม เขาทั้ง 3 มุ่งสู่ปริมณฑล ถนนคชสาร เพื่อชมภาพยนตร์เรื่อง "ช้วนินรันดร์" เมื่อตีตัวเสร็จ ต่างก็จะผ่านประตูชั้น 5 บาทเข้าไปดู เมื่อจะยื่นตัวให้คนเฝ้าประตูหนึ่งในสามสหายที่ถือตัวไว้ ได้ขยี้ตัวเสีย ซึ่งเป็นเหตุให้คนเฝ้าประตูไม่พอใจจึงเกิดการต่อว่ากันขึ้น ท่านพี่น้องผู้

รักชาติทั้งหลาย ในกรณีที่สามสหายขี้ตัวเพื่อกันการหมั่นตัวเขาก็ทำถูกแล้วมิใช่หรือ? เขาสมกับเป็นพลเมืองดีแล้ว ซึ่งการหมั่นตัวนี้ พวกโรงภาพยนตร์ใช้เสมอ ทำให้รายได้ของรัฐบาลชาติไปปีหนึ่งๆ เป็นจำนวนมาก แต่พวกโรงภาพยนตร์เอาจำไรจากพวกเราที่ไปอุดหนุนมากเกินไป ถ้าคิดดูแล้วเป็นการโกงรัฐบาลอย่างเล็ดเย็นที่สุด เมื่อได้เถียงกันสักครู่ แสง วิจิตร มิตร์ ก็เข้าไปนั่งชมภาพยนตร์ ในระหว่างการโต้เถียงกันนั้นคงพูดรวมกันขึ้นเพราะลูกผู้ชายไม่มีใครยอมกันง่าย เมื่อทั้งสามคนไปนั่งเก้าอี้แล้ว คนเฝ้าประตูก็ยังไม่ทราบดีตามเข้าไปชกนายมิตร แต่ไม่ถูก แสงจึงเข้าไปกันได้และกล่าวขอโทษ อย่างได้เกิดเรื่องกันตามนิสัยรักสันติของเขา คนเฝ้าประตูก็กลับมาทำหน้าที่ของเขาตามเดิมแต่ระหว่างภาพยนตร์กำลังฉายนี้ คนเฝ้าประตูคงคิดหาทางที่จะเก็บเขาทั้ง 3 อยู่ข้างนอกแล้วเพราะ ตามปกติพวกเก็บตัวก็มีนิสัยเป็นนักเลงอยู่แล้วถ้าไม่จับก็เฝ้าประตูไม่ได้ เมื่อมาถูกสามสหายหยามหน้าเช่นนี้ก็เสียท่า ยิ่งดูลักษณะอันมอซอแล้วคงคิดว่าคนบ้านนอกเข้ากรุง ดังนั้นต้องเก็บเป็นตัวอย่าง เผื่อคนอื่นจะได้ไม่กล้ามีเรื่องกับพวกโรงหนัง คนเฝ้าประตูต้องคิดว่า สามสหายนี้เป็นหมูแน่ๆ คงวางแผนการเรียบริบอยแล้ว คอยแต่จังหวะเท่านั้น การที่เรื่องเกิดขึ้นกับพวกหนังสือพิมพ์ หรือคนของโรงหนัง หว่าพวกแสง มาดูหนังฟรี ซึ่งเท่ากับว่าใส่ความกันชัดๆ เป็นคราวเคราะห์เหลือเกินของ แสง วิจิตรและมิตร เผอิญเหลือเกินที่มิตรต้องการสูบบุหรี่ แสงรู้ว่าถ้าออกไปจะมีอะไรเกิดขึ้นกับมิตรจึงห้ามไม่ให้ออกไป แต่มิตรจะออกไปซื้อบุหรี่ให้ได้ แสงจึงออกมาเป็นเพื่อนมิตร มิตรขอบัตรออก แต่คนเฝ้าประตูบอกว่าไม่มี แสงบอกว่าไม่มีก็ไม่เป็นไร ทั้งสองจึงเดินไปทางสุรวงศ์ตรงตรอกบึงเจ๊อชยกุลหมู่หนึ่ง 15 คน รุมกินโต๊ะ แสงจึงสู้อย่างลูกผู้ชาย ส่งกำปั้นอย่างไม่มีรู้ว่าได้ปะทะกับศัตรูที่เข้ามา แต่พวกนั้นใช้วิธีหนีตามด้วยอาวุธ แสงถูกประเคนมา ยังเขาคนเดียว และก็ล้มฟูไป มิตรรีบไปแจ้งตำรวจที่ป้อมประตูท่าแพ เมื่อคนเหล่านั้นซึ่งเป็นคนเก็บตัวกับคนโรงภาพยนตร์ซึ่งเห็นว่ามีเรื่องแล้วก็แยกย้ายกันไป ตำรวจมาถึงก็บันทึกและถามว่าจะเอาเรื่องไหม แสงบอกว่าไม่เอาตำรวจจึงฉีกใบบันทึกทิ้ง และนำแสงส่งโรงพยาบาลแมกซ์คอมมิค เย็บ 3 เข็มที่ศีรษะ พลัสเตอร์ติดทั้งใบหน้า สรุปลแสงโดนทำร้ายอย่างปาเถื่อนที่สุด ท่านที่เคารพทั้งหลายโรงภาพยนตร์เป็นที่บริการสำหรับประชาชนทั่วไป แต่ต้องได้รับการต้อนรับจากโรงภาพยนตร์เช่นนี้ คือการเลี้ยงนักเลงไว้เบ่งกับประชาชน เจ้าหน้าที่บางคนก็เป็นพวกโรงภาพยนตร์ ถึงแสงจะเอาเรื่องแล้วจะมีประโยชน์อะไร เพราะพวกเขาเป็นพวกเดียวกัน จะจับมือใครดมได้ เรื่องทำนองแสงคือประชาชนที่มาอุดหนุนโรงภาพยนตร์ ก็มักถูกพวกโรงภาพยนตร์เบ่งใส่มามากแต่ไม่รุนแรงอย่างแสงเท่านั้น พวกนี้จึงกำเริบมาก

อาจารย์วิชาต บุญศรี วังซ้าย

“ท่านอาจารย์วิชาต บุญศรี วังซ้าย ท่านมีน้ำใจลูกผู้ชาย

พระเดชพ่านสถาบันแห่งนี้มานานแล้ว จึงหนักแน่นพอ

อาจารย์ใหญ่ท่านนี้คงตั้งหน้าตั้งตาที่จะสร้างแม่โจ้ของเราต่อไป”

นี่แหละท่านที่เคารพทั้งหลาย แม้กลางนครเชียงใหม่ยังมีแหล่งเลี้ยงนักเลงผู้มีอิทธิพล หลังจากอันโสมมของบุคคลที่พวกเรายกย่องเพราะเขามีเงิน สังคมของมนุษย์เราปัจจุบันเป็นอย่างนี้ ซึ่งเราเชื่อเหลือเกินว่าประชาชนในนครเชียงใหม่คงทราบหลังจากอันโสมมของคนเลี้ยงนักเลงนี้ดี เมื่อเป็นเช่นนั้นบ้านเมืองจะสงบสุขได้อย่างไร เจ้าหน้าที่ต้องเสียเวลาไปปราบเหล่าอันธพาลที่คอยไปก่อเรื่องในงานต่างๆ ทำไมในเมื่อแหล่งใหญ่มีทั้งเจ้าหน้าที่หนุนหลังโดยปริยายยังอยู่ เปรียบเสมือนนายแพทย์ไม่รักษาโรคสำคัญก่อน มัวไปพะวงรักษาโรคที่ไม่สำคัญ แล้วคนไข้จะเป็นปกติได้อย่างไรเล่า

ในคืนวันนั้นเมื่อจวนสี่ทุ่มพวกเราต่างกลับมาขึ้นรถตามนัด บางคนที่ทราบข่าวแสงถูกซ้อมก็มาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังในรถ พวกเราต่างรู้สึกเจ็บแค้นแทนแสง แต่ตอนนั้นพวกเรายังไม่พบแสง จึงไม่รู้ว่าใครผิดใครถูกและเรื่องอะไรที่ถูกซ้อมทั้งที่จะถึงเวลารถกลับโรงเรียนอยู่แล้ว พวกเราจึงไม่ได้มาที่โรงภาพยนตร์สุริวงค์-ปรีนส์ เพื่อหาตัวคนซ้อมแสง เมื่อได้เวลาอาจารย์ก็ให้รถกลับโรงเรียน ต่างกลับมาด้วยความสงสาร

ในตอนกลางวันของวันอาทิตย์ที่ 20 พวกเราบางคนที่อยู่ในเมืองได้ไปเที่ยวที่สุริวงค์-ปรีนส์ พวกเราเห็นเหล่านักเลงของโรงภาพยนตร์เรียงรายกันอยู่ เตรียมพร้อมที่จะรับมือกับพวกเรา ซึ่งเราคงมาทราบเอาทีหลังว่าซ้อมนักเรียนแม่โจ้เข้าให้แล้วจากตำรวจป้อม ซึ่งเราทราบจากบางคนที่พวกสุริวงค์-ปรีนส์พูดกันว่า พวกเขาไม่นึกเลยว่าไปซ้อมพวกแม่โจ้เข้า เมื่อเขารู้ตัวว่าเขาผิดไปแล้ว พวกเขาก็เตรียมพร้อมอย่างที่เราเห็น ซึ่งยิ่งเป็นการทำทลายพวกเรามากขึ้น

ในตอนบ่ายของวันนี้ แสงกลับโรงเรียนพร้อมด้วยพลาสติกที่ปิดตามหัวและหน้าจมูกบวม ปากแตก ซึ่งแทบจำไม่ได้ พวกเรารู้สึกสงสารแสงมาก เพราะแสงเป็นคนดีไม่เอาเรื่องเอาราวกับใคร ใจเย็นเสมอ จึงเป็นที่รักของพวกเรา ดังนั้นเมื่อแสงถูกซ้อมดังนี้พวกเราทุกคนจึงเป็นเดือดเป็นแค้นแทนเขา เมื่อแสงเล่าเรื่องทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบให้พวกเราฟัง ทุกคนไม่พอใจเป็นอย่างยิ่งที่พวกโรงภาพยนตร์ทำกับแสงเช่นนี้ เพราะเป็นการกระทำที่ป่าเถื่อน เป็นการหยามเกียรติลูกผู้ชาย-แม่โจ้เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นพวกที่ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนฝูงให้เป็นตัวแทนต่างๆ ก็ปรึกษากัน

ในที่สุดคืนนี้พวกเราปีที่ 3 จึงเอาเรื่องแสงถูกซ่อมเข้าที่ประชุม ที่ประชุมจึงตกลงว่า ในคืนวันรุ่งขึ้นคือวันที่ 21 พวกเราจะมาหาตัวคนซ่อมแสง พวกเรตกลงกันว่า ถ้าเขาเหล่านั้น มีความเป็นลูกผู้ชายจริงต้องกล้ารับ แล้วพวกเราก็จะขอสู้อย่างลูกผู้ชายชนิดตัวต่อตัว จริงอยู่ ความคิดที่พวกเราจะตัดสินใจแบบนี้ทางผู้ใหญ่อาจไม่เห็นด้วย ซึ่งมีบางคนโจมตีว่าเป็นการ กระทำของพวกสมัยหิน ที่ชุดรออยู่เท่านั้น แต่ท่านทั้งหลายลองคิดดูซิว่า ถ้าท่านอยู่ในสภาพเช่น พวกเราชาวแม่โจ้บ้างซิ ถ้าท่านเป็นเด็กหนุ่มอย่างพวกเราซิ ท่านย่อมจะเห็นใจพวกเรา เพราะ อารมณ์ของคนหนุ่มตอนนั้นมันบอกไม่ถูก นอกจากท่านทั้งหลายที่ผ่านวัยขึ้นมาแล้วเท่านั้นที่ ทราบดี และการกระทำทำนองนี้ก็มีอยู่เสมอไม่ว่าในสถาบันที่สูงกว่านี้ แม้ในต่างประเทศ ดัง นั้นคนที่ประณามว่าเป็นวิธีที่ป่าเถื่อนของคนสมัยหินนั้น พวกเราจึงคิดว่าคนเมื่อสมัยหินเป็น เด็กรุ่นๆ คงเป็นกระเทย เป็นคนล้าวยสะโอดสะองมากกว่า คงเป็นบุคคลชนิดที่ไม่มีลักษณะ ของลูกผู้ชายเลย ซึ่งท่านคงเข้าใจความหมายดี

เมื่อพวกเราตกลงจะแก้แค้นแทนแสง เราก็เริ่มวางแผนการทันที ขั้นแรกหรือแผน หนึ่ง เราจะไปในราวหกสิบคนเหมาทั้งสองคันเมื่อไปถึงโรงพยาบาลนตร์ เราก็ส่งตัวแทนไปถาม หาคนซ่อมแสงให้มาเจรจากันแล้วชกกันตัวต่อตัว พวกที่ไปด้วยให้อยู่ห่างๆ ไม่ให้พวกเขา รู้ เมื่อตามแผนหนึ่งไม่ได้ เราก็ใช้แผนสองทันที โดยใช้หน่วยกล้าตายคือ เราแบ่งหน่วยกล้าตาย ออกเป็นสองพวกๆละหกคน โดยเราจะว่าจะทำกับโรงหนังปรีณส์โรงเดียว เพราะเป็นที่เกิดเหตุ ส่วนสุริวงศ์เราจะไม่ไปยุ่ง ให้ทั้งสองพวกนี้ตีตัวเข้าดูชั้นละห้าบาท พวกหนึ่งกับพวกเจ็ดบาท พวกหนึ่งเมื่อผ่านประตูเข้าไปคนถือตัวจะขี้ตัว ซึ่งจะทำให้พวกคนเก็บตัวไม่พอใจ ต้องเกิด การต่อว่ากันขึ้นเช่นคราวแสง แล้วหน่วยกล้าตายก็จะจัดการเก็บพวกโรงพยาบาลนตร์ ทุกคนที่ เข้ามาช่วย ส่วนพวกเราที่มาด้วยกันนั้นให้คอยกันพวกเขาทั้งหมด เช่นพวกนักเลงด้านโรงบิล เลียด ปิดตรอกสุริวงศ์-ปรีณส์ ไม่ให้มาช่วยกันได้ กับทุกคนไม่ให้ช่วยพวกเขาเมื่อทุกอย่างเรียบ ร้อยพวกเราก็จะขึ้นรถกลับ

ในตอนเย็นของวันที่ 21 พวกเราที่จะเข้าไปในเมืองเพื่อจัดการเอาตัวคนซ่อมแสง กันนัดกันมาขึ้นรถที่ประตูถนนบางเขน ซึ่งห่างจากตัวโรงเรียน โดยทยอยกันออกไปเป็นกลุ่ม เล็ก ๆ เดินออกไปรวมตัวกัน

ซึ่งต้องเป็นที่รู้จักกัน และมีให้อาจารย์ทราบ

เพราะถ้าหากอาจารย์ทราบก็จะถูก

ขัดขวางแน่ๆ เมื่อได้เวลามาถึงก็ขึ้นรถโดยสารที่เหมาไว้สองคัน ซึ่งเดิมเราจะมาหกลีบคนเท่านั้น แต่ที่ไหนได้วันนี้มากกว่าสองร้อยคน ด้วยความที่เจ็บแค้นแทนแสง และถูกหยามเกียรติ เช่นนี้ จึงทำให้เลือดแม่ใจร้อนระอุ และเดือดพล่าน รถที่เราจะกันไว้สองคันเท่านั้น แต่จำนวนกว่าสองร้อยคน จึงยัดเยียดกันมาจนเพียบแปด ฝั่งต้องถูกบังโคลนมาตลอดทาง เราหารถเพิ่มที่สันทรายอีกคันหนึ่ง เพื่อระบายให้รถได้สะดวก แล้วจึงวิ่งต่อเข้ามาในเมือง

เมื่อมาถึงในเมืองเราให้รถจอดอยู่แถวหน้าร้านดารา ถนนท่าแพ แล้วก็แยกกันมุ่งสู่วังศ-ปรีณส์ ซึ่งคืนนี้สุริวงศ์ชายเรือน “ทะเลายกองบัญชาการ” เราไม่ให้รถไปส่งถึงที่ เพราะไม่ต้องการให้เป็นที่ยังยัยของคนทั่วไป แต่ในคืนนี้พวกเราในเมืองก็คงแปลกใจเหมือนกันที่พวกหนุ่มๆ เดินกันเป็นกลุ่มๆ เมื่อไปถึงพวกเรา ก็เข้าประจำที่ตามแผน ส่งตัวแทนเข้าไปถามผู้จัดการถึงคนซ่อมแสง ตามแผนหนึ่งไม่เป็นผล เราก็เริ่มใช้แผนสองทันที โดยหน่วยกล้าตายจัดการซื้อบัตรผ่านประตู เมื่อเรียบร้อยก็เตรียมเข้าดู เพียงแต่รอจังหวะเท่านั้น (เราไปที่โรงปรีณส์เท่านั้น)

ทางฝ่ายโรงภาพยนตร์ต้องรู้ว่าวันนี้แม่ใจต้องมาแก้แค้น พวกโรงภาพยนตร์เตรียมพร้อมไว้ก่อนแล้ว มีการเลี้ยงเหล้าพวกนักเลงที่โรงบิลเลียด ซึ่งอยู่ทางด้านข้างตะวันออกของโรงปรีณส์ มีการเตรียมอาวุธ ประตูโรงปิดไว้เวลาคนเข้าไปถึงเปิด พวกเขามุมอยู่ข้างบนดูพวกเราอยู่ ในระยะที่หน่วยกล้าตายกำลังจะลงมือปฏิบัติการตามแผนก็พอดีที่พวกเราบางคนพร้อมด้วยหัวหน้าสารวัตรทหาร มาบอกให้พวกเราถอยกลับ เพราะทางโรงภาพยนตร์เขารู้ว่าพวกเราจะมาแก้แค้น ทั้งเขาเตรียมอาวุธที่จะเข้าต่อสู้เรา ทั้งเขาเจ้าหน้าที่มาคอยเล่นงานเราด้วย ขึ้นท่าลงไปจะเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งทำให้พวกเราหวั่นเสียไปตามๆ กัน เมื่อแผนการต้องล้มเหลวลง และพวกเรา ก็เดาไม่ถูกว่าถ้าเป็นไปตามแผนแล้วรูปการจะเป็นอย่างไร เพราะคนเรามากกว่า แต่อาวุธเท่านั้นที่เราไม่ได้ เตรียมพร้อมมีเป็นบางคนเท่านั้น เพราะเราไม่ได้ยกพวกมาปล้น นอกจากกำลังใจอันเด็ดเดี่ยวเท่านั้นของพวกเราที่จะกำจัดนักเลงเหล่านั้น เราได้เปรียบ เพราะไม่ได้ดื่มเหล้า

การจะศึกษาเกี่ยวกับยุคก่อนประวัติศาสตร์ ต้องดูจากหลักฐานที่พบ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ ของใช้ และเครื่องประดับที่ทำจากดินเผา หรือหิน เป็นต้น การศึกษาเกี่ยวกับยุคก่อนประวัติศาสตร์ จะต้องดูจากหลักฐานที่พบ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ ของใช้ และเครื่องประดับที่ทำจากดินเผา หรือหิน เป็นต้น

“ทางฝ่ายโรงพยาบาลนครต้องรู้ว่าวันนี้แม่โจ้ต้องมาแก้แค้น
พวกโรงพยาบาลนคร เตรียมพร้อมไว้ก่อนแล้ว มีการเลี้ยงเหล้า
พวกนักเลงที่โสบิลเลียด ซึ้งอยู่ทางตำบลบ้านตะวันออก
ของโรงพยาบาลนคร มีการเตรียมอาวุธ ประตูปิดไว้เวลาคนเข้าไปถึงจะเปิด”

พวกเราทั้งหมดก็พากันกลับมาที่รถ เมื่อมาขึ้นรถพร้อมกันแล้วเราก็ตกลงประชุมกันใหม่ที่สี่แยกแมคคอมมิก เพื่อตกลงกันใหม่ว่าจะจัดการอย่างไรต่อไปดี เพราะเหตุการณ์กลับเป็นเช่นนี้พวกเราตกลงกันว่าต้องกลับไปโรงภาพยนตร์อีกแล้ว เอาตัวคนซ่อมแสงให้ได้ ถ้าพวกเขาต้องการหาเรื่องจริงๆ แล้วก็ให้มาสู้กันอย่างลูกผู้ชาย แต่พวกเราไม่ได้เตรียมอาวุธมาอย่างพร้อมสรรพ ดังนั้นจึงไปเอาเศษไม้จากโรงเลื่อยที่ถูกไฟไหม้ทางแม่ควา แล้วเราก็กลับมาที่ปรีนส์ เรากะตอมรอบดึก เพราะปลอดภัยดี เราให้รถทั้งสามคันจอดอยู่ที่โรงภาพยนตร์ปรีนส์ แล้วลงจากรถเข้าไปที่โรงปรีนส์ เราเรียกหาพวกนักเลงให้ออกมาพูดกัน แต่ไม่มีใครกล้าออกมากลับปิดประตูไว้ แล้วพูดท้าทายเราต่างๆ พร้อมกับแสดงท่าทางล้อเลียนต่างๆ ซึ่งยิ่งทำให้พวกเราเดือดดาลมาก พวกเราตะโกนหาผู้จัดการให้มาพูดกันให้รู้ว่าคุณเราได้รับการข่มเหงอย่างปาเถื่อน เราต้องการคนที่ซ่อมแสง เพื่อจะได้ตัดสินกันอย่างลูกผู้ชายแต่ไม่มีใครเป็นลูกผู้ชายเลย มีคนทางสุริวงค์ท้าทายพวกเราพร้อมทั้งถืออาวุธด้วย พวกเราไม่โหมกที่ถูกท้าทายเช่นนั้น บางคนจึงกลับไปเอาไม้ในรถมา เราตรงไปที่สุริวงค์ทันที เหล่าผู้ท้าก็ถอยหนีไม่กล้าเผชิญหน้า บางคนหนีขึ้นไปชั้นบนสุริวงค์ พวกเราจึงไล่ชกคนข้างล่าง ในกลุ่มพวกเขาที่อยู่เชิงบันได มีคนขวางขวานมายังพวกเรา แต่ไม่ถูกเพราะพวกเราเห็นเสียก่อนจึงหลบเสียทัน ไม่งั้นไม่คนใดคนหนึ่งมีหวังอาบเลือดแน่ ขวานจึงไปถูกตู้โชว์รูปภาพโฆษณาแตก ซึ่งคล้ายกับว่าเป็นการชี้ช่องทางให้ ดังนั้นพวกเราจึงระดมขว้างไปยังพวกคนกลุ่มนั้น ต่างก็ได้ตอบกันเป็นผลให้ตู้โชว์กระจกแตกยับเยิน ในขณะนั้นทุกคนกำลังเลือดขึ้นหน้าบางคนก็เข้าทุบตู้โชว์ บางคนก็ไล่ชกคนโรงภาพยนตร์ ซึ่งเจ็บตัวไปหลายคน

เหตุการณ์ที่พวกเราคาดไม่ถึง และไม่ได้คิดมาก่อนเลยได้เกิดขึ้นแล้ว คล้ายกับการเกิดศึก เมื่อเห็นว่าพอสมควรแล้ว และไม่มีใครกล้าสู้ก็พากันขึ้นรถตรงหน้าโรงภาพยนตร์ปรีนส์ คนหนึ่งในพวกเราได้ขว้างดัดสายลวดผูกโยงป้ายโฆษณาไว้ขาดพอดี

ตอนนี้นักแสดงเรื่องขายได้เขียนไว้ว่า พวกได้ปั่นขึ้นไปปลดป้ายโฆษณาแผ่นใหญ่ลงมา อย่างไม่กลัวตกลงมาคอหักตาย เราจะขึ้นไปทำไม และเสนอข่าวว่าพวกเราไปยุ่งกับคนข้างนอก ซึ่งความจริงพวกเราไม่ได้ไปยุ่ง กับชาวบ้านหรือคนอื่นที่ไม่ใช่พวกโรงภาพยนตร์เลย พวกเราตะโกนขอร้องให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหนีไปตลอดเวลา นี่แหละแทนผู้ที่เคารพมนุษย์ พวกหาเงินเลี้ยงท้องด้วยวิธีนี้มักจะปล่อยข่าวที่เกินความจริงเสมอ เพื่อให้สินค้าเขาขายดี

เมื่อพวกเราไปถึงโรงเรียนก็แยกกันกลับหอเข้านอน พอสักครู่อาจารย์ก็มาตรวจหอพัก เพราะว่าผู้ว่าราชการสั่งให้ตรวจหอสำรวจนักเรียน แต่พวกเราก็อยุกันครบเป็นส่วนมาก นอกจากพวกที่ไม่ยอมไปโรงภาพยนตร์กับเราตอนหลังเท่านั้นที่ถูกจับได้ การตรวจจำนวนนักเรียนนี้ทางอาจารย์สำรวจดูทุกคืน แต่พวกเรานี้ออกไปเมื่อตรวจแล้วและหัวหน้าหอสำรวจในตอนกลางคืนอีกทีหนึ่ง ซึ่งการที่พวกเรานี้ออกมาได้ไม่ใช่ความผิดของคณะอาจารย์เลย

รุ่งขึ้นในวันที่ 22 พวกเราทุกคนก็ปฏิบัติงานกลางแจ้ง และเข้าเรียนตามปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ตอนเย็นอาจารย์ใหญ่ก็เรียกประชุมหลังจากเข้ามารายงานตัวต่อผู้ว่าราชการท่านได้ตำหนิพวกเรา และแสดงความเสียใจที่เกิดเรื่องขึ้น และขอให้พวกเราอยู่ในความสงบ อาจารย์ใหญ่บอกว่าพรุ่งนี้ พวกเจ้าหน้าที่จะพาพวกโรงภาพยนตร์มาชี้ตัวพวกเราที่ไปบุกโรงภาพยนตร์

พวกเราถูกตั้งข้อหาว่าถูการจลาจล และทำลายทรัพย์สิน แต่พวกเราไม่ได้เจตนาที่จะก่อการจลาจลเลย เราไม่ได้ทำการยึดสถานที่สำคัญ เราไม่มีอาวุธ ดาบ มีด หรือปืนทันทันทีเคารพโปรดพิจารณาด้วยความเป็นธรรม ว่ามันเหมาะสมแล้วหรือ?

ในวันที่ 22 นี้เราได้ประชุมกันว่าจะไม่ยอมให้จับพวกเราคนใดคนหนึ่งไป ถ้าจะจับก็ยินดีให้จับหมดเมื่อเจ้าหน้าที่มาในวันพรุ่งนี้ให้ทุบแท่งค้ำน้ำเป็นสัญญาณให้พวกเราทุกคนรู้ และมาพร้อมกันที่ตึกนอน ซึ่งพวกเราไม่ได้ตั้งใจทุบแท่งค้ำน้ำ หรือทำเสียงยั่วชวนพวกเจ้าหน้าที่ดังที่เขาว่าไว้และบรรยายไว้ว่าเราเอาตัวอย่างมาจากภาพยนตร์ เรื่องเลือดทารุณ มันแสดงให้เห็นว่าผู้พูดเช่นนี้ไร้เหตุผลอย่างมาก

ในวันที่ 23 ซึ่งตรงกับวันพุธ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2498 ในเวลาสามโมงเช้า ทางเจ้าหน้าที่และพวกโรงภาพยนตร์ก็มาที่โรงเรียนเพื่อชี้ตัวพวกเรา พวกเราก็ให้สัญญาณบอกให้ทราบทั่วกันแล้วมาพร้อมกันที่ตึกนอน ทางเจ้าหน้าที่ก็แจ้งความประสงค์ให้อาจารย์ใหญ่ทราบว่าจะมาชี้ตัว ซึ่งตอนนี้พวกนักแต่งเรื่องขายเล่าว่า อาจารย์ใหญ่กลัวนักเรียนไม่กล้าเรียกประชุม แต่ความจริงอาจารย์เป็นนักประชาธิปไตยและจิตวิทยาเป็นอย่างดี ท่านรู้ดีว่าควรจะมีอนคลายความตึงเครียดในขณะนี้ต่างหาก แต่คนอื่นไม่เข้าใจอาจารย์ใหญ่ได้มาพูดกับพวกเราขอ

ไม่มีเวลาว่างทำอะไรเลย... ผมเลยต้องไปกินข้าวคนเดียวที่ร้าน... ผมเลยต้องไปกินข้าวคนเดียวที่ร้าน... ผมเลยต้องไปกินข้าวคนเดียวที่ร้าน...

“พวกเราถูกตั้งข้อหาว่าถูกการาลาจา และทำลายทรัพย์สิน

แต่พวกเราไม่ได้เจตนาที่จะก่อการาลาจาเลย เราไม่ได้ทำการยึด

สถานที่สำคัญ เราไม่มีอาวุธ ตาบ มีด หรือปืนที่เคาะโปรดฟ้ารณา

ด้วยความเป็นธรรม ว่ามันเหมาะสมแล้วหรือ?”

ให้เขามาซื้อตัว ซึ่งที่แรกพวกเรบอกว่าการจำเป็นต้องหาแล้ว เราทั้งหมดจะยอมเป็นผู้ต้องหา แต่ทางเจ้าหน้าที่ไม่ยอม เพราะไม่สามารถที่จะเอาโทษได้ เขาต้องคิดให้น้อยที่สุด เพื่อเอามาลงโทษให้ได้สมใจ เข้าทำนองหาแพะขึ้นมัตวหนึ่งมาบูชายัญแห่งความต้องการของเขา พวกเราก็ตอบว่าไม่ แต่ในที่สุดเพื่อเห็นแก่อาจารย์ใหญ่ของเรา จึงตกลงให้ซื้อตัว แต่ที่ไหนได้ ทางเจ้าหน้าที่กลับไม่ซื้อตัว ใช้วิธีเรียกชื่อพวกเราออกไปซึ่งชื่อเหล่านั้นมาจากพวกที่ถูกจับตรวจ แรกนั้นแหละ รวมทั้งเขาเรียกชื่อออกไปทั้งหมดแก่คนด้วยกัน ที่แรกเรคิดว่าจะเรียกชื่อแล้วก็ให้คนโรงภาพยนตร์ซื้อตัวว่าเห็นไปบุกสุริวงค์ และปนหัวหน้าใหญ่ แต่เขาไม่ทำเช่นนั้น เพราะถ้าเช่นนั้นแล้วเขาจะไม่ได้ตัวเลย เพราะจำไม่ได้ เราไม่ยอมออกไปแต่เขาบอกว่า ถ้าไม่ยอมไปกับเขา เขาจะออกหมายจับ เมื่อเราเจอมันนี่จึงไม่รู้จะทำยังไง เราไม่แน่ใจด้านกฎหมาย เราจึงเป็นเบี้ยล่างของเขา ฟัน้องที่ได้รับความมกย่องว่าเป็นกระดุกสันหลังของชาติทั้งหลายเราจึงตื่นเกิดพยายามศึกษาต่อไป ไม่เช่นนั้นเราจะถูกพวกฉลาดแกมโกงข่มขู่เอาเสมอ เราจะต้องเป็นควายให้พวกเขาจูไป พวกเราจึงแสวงความรู้เกิด และจงช่วยกันส่งเสริมสถาบันการเกษตรของเราให้เจริญยิ่งๆ ขึ้น เพื่อลูกหลานของเราจะได้ทันต่อความหลอกลวงของโลกสมัยใหม่ เราจึงมาร่วมแรงร่วมใจกัน สร้างรากฐานการเกษตรให้เจริญมั่นคงกันเกิด ช่วยกันกำจัดพวกที่ต้องการทำลายเราเสีย

ในวันนี้เขาซื้อตัวพวกเราไปสองคน คือ ทวี และพิทักษ์ ซึ่งเป็นคนในเชียงใหม่เอง เพราะพวกเด็กโรงภาพยนตร์รู้จักหน้าจึงซื้อตัวถูก เพราะเมื่อเด็กๆ เขายังเคยเล่นด้วยอยู่ ดังนั้นเมื่อเขาต้องการจะให้เข้ารูปกฎหมายเขาจึงให้ซื้อตัวไป และกันการหนีจากพวกเรา ซึ่งถ้าหากเขาจำได้แล้วทำไมไม่ซื้อตัวพวกเราอีกแก่คนเล่า แต่เขาเรียกตัวเราไปสอบสวนเลย แล้วซื้อตัวอีกสองคนด้วย พวกที่ถูกเรียกตัวมี ลพ กมล เอียน สวัสดิ์ แสง เสมอ อุทัย ปวิวัติ อำนวย พวกเราทุกคนรู้สึกสะเทือนใจมาก จึงได้ทำความตกลงกับเจ้าหน้าที่ไม่ให้ขังพวกเรา เมื่อสอบสวนแล้วให้ปล่อยตัวกลับ จากนั้นพวกเราก็มารับประทานอาหารกลางวันกัน พวกเขาคณะที่เตรียมตัวเข้าเมืองกับเจ้าหน้าที่ ขณะที่จะมีรับประทานอาหารกลางวัน พวกเรามาทางหออำนวยการช่างภาพที่มากับเจ้าหน้าที่ได้ยกกล้องขึ้นถ่ายภาพพวกเรา เมื่อพวกเราเห็นแสงแฟลชไลท์แวบขึ้นก็รู้ว่าถูกลอบถ่ายภาพก็ไม่พอใจเพราะที่แรกเราก็ได้ตกลงกับช่างภาพแล้วว่าขออย่าถ่ายภาพพวกนักเรียน ซึ่งช่างภาพคนนั้นก็ตกลงจะไม่ถ่ายซึ่งเราทราบชื่อภายหลังว่านายนิยม กิตติกุล ช่างภาพหนังสือพิมพ์คนเมือง แต่เมื่อเขาไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงพวกเราจึงส่งตัวแทน

เข้าขอฟิล์มไว้ เพราะพวกเราจะต้องถูกชี้ตัวเมื่อเขาได้รูปพวกเราไปเขาจะเอาไปล้างแล้วช่วยให้การชี้ตัวที่จะแต่งตั้งให้ถูกต้อง อีกประการหนึ่งเขาจะได้นำลงตีพิมพ์ช่วยให้สินค้าของเขาขายดียิ่งไปอีก

ในการขอฟิล์มไว้เนี่ยแหละที่เป็นสาเหตุให้หนังสือพิมพ์คนเมืองลงข่าวโจมตีแม่ใจอย่างรุนแรง และอย่างไรมนุษยธรรม ถ้าคิดให้ดีแล้วร้ายยิ่งกว่าปรมาณูที่ถล่มอิริขมาเสียอีก ในการขอฟิล์มไว้เนี่ยทำให้นายกมล ต้องเจอข้อหาอีกหนึ่งคือ ชู้กรรโชก ทำลายทรัพย์สิน และทำให้เสื่อมเสียอิสรภาพ ท่านที่เคารพมันเหมาะสมแล้วหรือ ซึ่งถ้าท่านได้อ่านข้อความตอนนั้นแล้วท่านจะต้องคิดว่า นายกมล ได้ถืออาวุธบังคับเอาหรือไม่ก็เค้นคอบังคับให้นายนิคมส่งฟิล์มให้ แต่ความจริงมันเป็นอย่างนี้.....

เมื่อพวกเราต้องการฟิล์มไว้ตัวแทนของเรา 2-3 คนก็ขึ้นไปชั้นบนหอำนวยการ เพื่อขอฟิล์มซึ่งมีนายกมลคนหนึ่งก็ขึ้นไปเป็นตัวแทนของพวกเรา ได้เข้าพบอาจารย์ใหญ่เพื่อขอฟิล์มมาจากนายนิคมตามเหตุผลข้างต้นเพราะนายนิคมมีสัญญา นายนิคมอยู่ในห้องส่วนนายกมลอยู่นอกประตูห้องห่างกันในราว 5 ก้าว และตรงประตูก็มี ร.ต.อ. สุรินทร์ อำพรศักดิ์ และปลัดเจริญสุข ศิลาพันธุ์ ยืนอยู่ด้วย เมื่ออาจารย์ใหญ่ขอฟิล์มจากนายนิคม ก็สั่งให้นายกมล ซึ่งตอนที่นายนิคมถอดฟิล์มออกจากกล้องนั้นก็ถอดออกอย่างไม่เต็มใจ เมื่อถอดออกมาแล้วฟิล์มก็ได้คลี่ออกมาเกือบครึ่งม้วน แล้วเมื่อนายกมลรับเอกไปเผชิญไปจับเอาตรงที่คลี่เข้าม้วนฟิล์มก็คลี่ออกทั้งหมด และก่อนที่นายกมลจะขอฟิล์มไว้เนี่ยเราก็ตกลงกันว่าจะซื้อฟิล์มนั้นไว้ตามราคาที่นายนิคมซื้อมา เรื่องเป็นมาอย่างนี้แหละ ซึ่งนายกมลเข้าไปขู่เชิญบังคับเอาฟิล์มที่นายนิคมซื้อมา เรื่องเป็นมาอย่างนี้แหละ ซึ่งถ้านายกมลเข้าไปขู่เชิญบังคับเอาฟิล์มมาจากนายนิคมแล้วทำไม ร.ต.อ. สงวน ร.ต.ต. สุรินทร์ และปลัดเจริญสุขจึงไม่เข้าขัดขวางเล่าซึ่งก็มีป็นติดอยู่ที่เอว เรื่องที่ หนังสือพิมพ์ คนเมือง เสนอข่าวไปเช่นนั้นนำหัวเราะมาก

เมื่อช่างภาพหนังสือพิมพ์คนเมืองได้รับการแฉ่จากพวกเราชาวแม่ใจ และเอาฟิล์มไว้ เมื่อคณะเจ้าหน้าที่กลับมาในเมือง ซึ่งในเย็นวันนี้ทางเจ้าหน้าที่ไม่เอาพวกเราทั้งสิบเอ็ดคนไว้ด้วย ตกลงให้เข้าไปหาที่สถานีตำรวจในเมืองในวันรุ่งขึ้นทางฝ่าย หนังสือพิมพ์คนเมืองก็จัดการแจ้งความฟ้องนายกมล ในข้อหาชู้กรรโชกทำลายทรัพย์สิน และทำให้เสื่อมเสียอิสรภาพต่อเจ้าหน้าที่

“ในการบอ फिल्मวันนี้แหละที่เป็นสาเหตุให้หนังสือพิมพ์คนเมืองลงข่าวโจมตีแม่โจ้อย่างรุนแรง และอย่างไร้มนุษยธรรม ถ้าคิดให้ดีแล้ว รายชื่อกว่าปรมาณูที่กล่อมฮิโรชิมาเสียอีก”

เกือบเกิดเหตุร้ายที่ รร.แม่โจ้ววันซั้ว

พอตำรวจไปถึงชุมนุมกันถืออาวุธเตรียมพร้อม
หุดจากถากถาง เยาะเย้ยฮ่ามั่วแฉะดังทำอย่างยี่วน

นักเรียนแม่ใจกว่า ๓๐๐ คน ได้ก่อปฏิริยาอย่างรุนแรงต่อเจ้าหน้าที่ ตำรวจ และพนักงานสอบสวน ขณะที่นำพยานไปขึ้นตัวนักเรียนผู้ต้องหาวัว ก่อการจลาจล ที่โรงเรียน เมื่อรถจี๊ปของเจ้าหน้าที่ตำรวจเคลื่อนเข้าสู่วังเรียนเกษตรศาสตร์แม่

ที่จากนั้น หนังสือพิมพ์คนเมือง ก็ลงข่าวโจมตีพวกเราชาวแม่โจ้เป็นการใหญ่ ท่านผู้อ่านที่เคารพ ดังนี้ท่านจะเห็นว่าเขาโจมตีนักเรียนแม่โจ้ก็โดยที่พวกเราไม่ยอมให้เขาถ่ายภาพไป และเอาฟิล์มไว้ด้วย ซึ่งแสดงว่าเขามีคติประจำใจไม่มีความเป็นผู้ใหญ่ โดยที่เอาเรื่องส่วนตัวของพวกเราเช่นนี้ นี่แสดงให้เห็นว่าบริการของเขาไม่ได้ทำเพื่อประชาชนเลย เพราะในการที่เกิดเรื่องวิวาททำนองเดียวกันกับพวกเรา สำหรับพวกที่อำนาจหนุนหลังไม่ว่าเงิน หรืออาวุธ เขาไม่กล้าเสนอข่าวเลยซึ่งบางเรื่องร้ายแรงมากเพราะเขากลัว

น.ส.พ. ที่ติจะต้องเป็นของประชาชน โดยประชาชนและก็เพื่อประชาชนจริงๆ ไม่ใช่คอยใส่ร้ายผู้อื่นแต่ความชั่ว ของตัวไม่พูด

น.ส.พ. คนเมืองและคนบางหมู่ได้โจมตีแม่โจ้อย่างรุนแรงโดยกล่าวหาว่าพวกแม่โจ้เป็นพวกที่ป่าเถื่อน สถานศึกษาแห่งนี้เป็นแหล่งของชุมพวกโจรเหล่าอันธพาล เขาได้เสนอข่าวเป็นเชิงยุให้เจ้าหน้าที่ส่งกำลังควบคุมสถาบันแห่งนี้เพราะภายในไม่สงบ นักเรียนไม่เชื่อฟังอาจารย์ และไม่เข้าเรียน. ไม่ทำงาน. ก่อการสไต้ค์ และในที่สุดเสนอความคิดให้เลิกล้มสถาบัน การศึกษานี้เสีย เพราะจะเป็นแหล่งผลิตเหล่าอันธพาล หรือพวกโจรออกไปแทรกอยู่ในวงราชการต่างๆ จะทำให้ประเทศชาติล่มจม พี่น้องชาวไทยผู้รักชาติทั้งหลายจงพิจารณาดูซิว่ามันเป็นการทับถมกันเกินไปหรือไม่ สถาบันแม่โจ้ก็เหมือนสถาบันต่างๆ ไป ที่เป็นแหล่งอบรมอนุชนของชาติให้เป็นพลเมืองที่ดี เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ พร้อมทั้งจะยอมเสียสละทุกอย่างเพื่อประเทศชาติทุกอย่างในอนาคต แต่ทำไมบุคคลนั้นถึงว่าสถาบันแห่งนี้เป็นแหล่งผลิตโจร หรือนักเลงอันธพาล พวกเราทุกคนที่เข้ามาอยู่ในสถาบันแห่งนี้ก็ล้วนแต่มาจากครอบครัวธรรมดาสามัญทั้งหลาย เราไม่ได้มาจากครอบครัวของเหล่าโจรหรือนักเลงเลย และเรามาจากโรงเรียนธรรมดาด้วยกันทั้งนั้น เราไม่ได้มาจากโรงเรียนนักเลงที่ไหน ไม่ว่าในกรุงเทพฯ ธนบุรี หรือในเชียงใหม่ และทั่วๆ ไป นี่ก็เป็นสิ่งยืนยันได้ว่าพวกเราทุกคนไม่ใช่เหล่าอันธพาล หรือพวกโจร และการที่เราจะมาเสียคนในสถาบันแม่โจ้ย่อมเป็นไปได้ แต่เราชาวแม่โจ้ต่างก็มีเลือดนักสู้ เพราะเราไม่ได้ก่อกบฏ หรือจลาจล ภายในโรงเรียนปกติไม่มีอะไรที่จะต้องปราบเลย

เราขอเรียนให้พี่น้องผู้รักชาติทราบอีกว่า นอกจากเรามีความโกรธส่วนตัวกับพวกเราชาวแม่โจ้แล้ว เขายังหวังในความรำรวยจากการขายที่ดินของพวกเราอีกด้วย เพราะรัฐบาล

ดำริที่จะตั้งวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่และดำริจะตั้งขึ้นที่แม่โจ้ แต่มีนายทุนซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินอยู่พยายามที่จะขายที่ดินของเขาซึ่งเขาได้กำไรหลายสิบเท่าตัว เขาเหล่านั้นจึงพยายามที่จะให้ทางการซื้อที่ดินของเขาเพื่อตั้งมหาวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ขึ้นเขาพยายามโจมตี และยกเหตุผลทับถมแม่โจ้วัวขึ้นไปตั้งที่แม่โจ้ก็เท่ากับพากันไปเป็นนักเลงอันธพาลเท่านั้น เขาหาวิธีทุกวิถีทางที่จะไม่ให้วิทยาลัยเทคนิคไปตั้งที่แม่โจ้เพื่อผลประโยชน์ของเขา ซึ่งทางรัฐบาลจะต้องใช้จ่ายเงินลงทุนเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าตั้งที่แม่โจ้แล้ว ที่ดินก็ไม่ต้องซื้อเพราะเรามีอยู่อย่างกว้างขวาง ดิกรเรียนต่างๆ ก็พอที่จะแบ่งกันได้ทั้งพวกอาจารย์ก็จะได้ช่วยกันประสาทวิชาให้ศิษย์อย่างเต็มที่ ประกอบทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ และเครื่องมือทดลองในห้องทดลอง ก็จะได้อาศัยเป็นการทุนเงินได้ไม่ต่ำกว่าล้านบาทขึ้นไป เงินจำนวนนี้เราเอาไปสร้างโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีก เพื่อเป็นสถานที่อบรมกุลบุตร กุลธิดาชนบทได้อีกหลายแห่ง ทั้งฐานะของประเทศเราดีขึ้นเป็นอย่างไร ไทยเราก็รู้ดีอยู่แล้ว

เราต้องกู้เงินจากต่างประเทศมาเป็นจำนวนมาก เมื่อสิ่งใดที่เราสามารถประหยัดไว้ เราเอาไปใช้ในสิ่งที่จำเป็นดีกว่า ฉะนั้นเราขอเสนอข้อคิดนี้ แต่พี่น้องชาวไทยที่รักชาติทั้งหลายจงพิจารณาการเลือกสถานที่ที่จะตั้งวิทยาลัยเทคนิคขึ้น ท่านโปรดใช้มติมหาชน ! เพื่อประเทศชาติของเรา

นอกจากนี้คนในหมู่นั้นได้พยายามทับถมพวกเราลูกแม่โจ้เสมอ โดยแต่งเรื่องมาขายในหนังสือพิมพ์ ได้ประมาณพวกเราชาวแม่โจ้วัวว่า ขาดการอบรมจากครูบาอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือเพราะตระกูลของพวกเรามีแต่ความเห็นแก่ตัว ขาดคุณธรรมประจำใจซึ่งทุกสิ่งที่เขาเหล่านั้นพูดเราก็ล้าพูด ได้ว่ามันไม่มีในตัวพวกเราเลยซึ่งตรงข้ามเราเห็นว่าผู้แต่งเรื่องนี้นั้นแหละที่มีลักษณะเช่นที่กล่าวมาเพราะไม่ว่านักเรียนแห่งหนตำบลใด ที่ใดในโลกก็ตามจะต้องได้รับการอบรมมาจากครูบาอาจารย์ หรือพ่อแม่ผู้ปกครองทุกคนทำไม ผู้นั้นจึงต้องยกเอาท่านผู้มีพระคุณนั้นขึ้นมาพูดเหตุที่เราลูกแม่โจ้เกิดเรื่องขึ้นนี้ พวกเราทำเพื่อส่วนรวมในหมู่ของพวกหนึ่ง เมื่อแสวงถูกซ่อมมา เช่นนี้ เขาไม่สนใจเวลาไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร คงอยู่คนเดียวเพื่อกอบโกยเอาทุกอย่างเพื่อตัวเองเท่านั้นเขาถือว่าอะไรๆ ไม่ใช่ ไม่ใช่เรื่องของเขา ตัวเขาไม่ถูกซ่อมก็แล้วกัน บุคคลเช่นนี้เราเพิ่งเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่มีความเห็นแก่ตัวที่สุดไม่มีเปรียบแม้แต่เรื่องเล็กๆ เช่นนี้เขายังไม่มีเมตตาจิตคิดสงสารเพื่อนเพิ่งเชื่อได้ว่าในอนาคต ถ้ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นต่อ

ประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของชาวไทยทุกคน พวกเราก็นึกเสียสละชีวิตเพื่อประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ได้อย่างแน่นอน ตรงข้าม บุคคลที่แต่งเรื่องมาลงนั้น เราขอว่าผู้นั้นแหละที่มีความเห็นแก่ตัวอย่างที่สุด คนๆ นี้แสดงให้เห็นว่าเขาไม่มีความรัก ห่วงรักคณะเลย เขาไม่รู้จักการเสียสละแม้แต่น้อย สมมติว่าเขาเป็นนักเรียนแม่ใจคนหนึ่ง เมื่อ แสงถูกซ้อมมาเช่นนี้ เขาไม่สนใจเลยไม่ยุ่งเกี่ยวกับใครคงอยู่คนเดียว เพื่อกอบโกยเอาทุกอย่าง เพื่อตัวเองเท่านั้น เขาถือว่าธุระไม่ใช่ ไม่ใช่เรื่องของเขา ตัวเขาไม่ถูกซ้อมก็แล้วกัน บุคคลเช่นนี้ เราเพิ่งเชื่อได้เลยว่าเป็นผู้ที่มีความเห็นแก่ตัวอย่างที่สุด ไม่มีเปรียบแม้แต่เรื่องเล็กๆ เช่นนี้เขายังไม่มีเมตตาจิตคิดสงสารเพื่อนไม่รู้จักการเสียสละเพียงเล็กน้อยเท่านั้นก็เมื่อถึง คราวชาติ บ้านเมืองของเราต้องการความเสียสละขนาดถึงชีวิตเพื่อรักษาความเป็นไทย ของชาติเราไว้ เขาจะกล้าเสียสละได้อย่างไร เขาจะต้องเห็นแก่ตัวยิ่งขึ้น เขาจะต้องรักษาชีวิตของเขาไว้ เขาอาจจะทำการขายชาติด้วย เพื่อตัวของเขาจะได้สบาย ซึ่งได้มีมาแล้วในประวัติศาสตร์ของชาติเรา ดังนั้นเราอย่าให้ประวัติศาสตร์ต้องซ้ำรอยอีก บุคคลเช่นนี้พวกเราชาวไทยที่รักชาติทั้งหลาย ต้องหาการกำจัดไปเสียให้พ้นจากผืนแผ่นดินนี้

หนังสือฉบับหนึ่งได้เขียนโจมตีเราภายใต้หัวเรื่อง BLACKBOARD JUNGLE (ด้วย อโหสิกรรมจาก บริษัทภาพยนตร์เมโทรฯ) ซึ่งถ้าท่านได้อ่านข้อความในตอนนั้นแล้วท่านจะรู้สึกทันทีว่าผู้เขียนนั้นเขียนด้วยอารมณ์ไม่สมกับ น.ส.พ. ของประชาชนเลย ซึ่งในหน้านั้นคงทราบดีว่าเป็นหน้าของใครเขียน เราไม่ต้องการจะเอ่ยชื่อในที่นี้ แต่มันทำให้รู้ว่าบุคคลนี้ไม่ใช่ น.ส.พ. ที่ดีเลย เขาได้ประมาณพวกเราว่ามีประเพณีบ้าๆ มีเทรดิชันที่วัดถาวรที่ไม่มีใครเหมือน แล้วตลอดโลก นี่แสดงให้เห็นว่าหูตาของเขาแคบเกินไป แต่กลับอวดว่าตัวเป็นผู้ที่มีความรู้มาก ความจริงมีความรู้แค่ทางอ้อมเท่านั้น เรื่องเทรดิชัน หรือประเพณีนี้ ไม่ต้องเอาอื่นไกลในเมืองไทยนี้แหละ ทุกมหาวิทยาลัยมีประเพณีที่คล้ายๆ กัน ที่นี้เรามองให้ไกลออกไปเช่นในประเทศ อารยะ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น วิทยาลัยการประมงทางฮอกไกโด ก็ล้วนแต่มี ประเพณีทั้งนั้น ทั้งนี้เขามีจุดประสงค์อยู่เพียงเพื่อให้รู้จัก SENIRITY SPIRIT ORDER TRADITION เท่านั้น หาได้เลยเถิดไปถึงการทำร้ายร่างกายกันอย่างทารุณใดๆ ไม่เพราะเท่าที่ ทำกันมาเวลาสิบๆ ปี ยังไม่เคยปรากฏว่าผู้ใดได้รับบาดเจ็บหรือล้มตายกันเลย แต่สำหรับคนโง่ เท่านั้นที่เห็นว่าประเพณีแปลกๆ เหล่านี้เป็นของป่าเถื่อน และที่แม่ใจของเราก็ก่อนหน้านี้เราก็เหมือนกันเรารับรองว่าคล้าย กับนักศึกษาทั่วๆ ไป ถ้าหากมีประเพณีที่ไม่ดีแล้วเราลูกแม่ใจทุกคนที่สำเร็จออก

มาจะมีความรักสำนักศึกษาแห่งนี้อย่างรุนแรงเป็นชีวิตจิตใจ หรือทุกคนที่ผ่านสถาบันแห่งนี้มาเท่านั้นจะรู้ดี เพราะคนข้างนอกมักกระบายสีแกง

สิ่งที่ทำให้บางคนเข้าใจผิด และเกลียดพวกเราชาวแม่โจ้ก็มีสาเหตุอีกมาก เช่น ในการแข่งขันกีฬาประจำปี iewว่าเราเล่นไม่สุภาพ ซึ่งการเล่นกีฬาเช่นฟุตบอลมันก็ต้องมีกระทบกระทั่งกันเป็นธรรมดา เพราะเมื่อเขาแรงมาเราก็แรงไป ยิ่งพวกเราเคยผ่านอุปสรรคต่างๆ จากสิ่งแวดล้อม และธรรมชาติที่ให้ได้ จึงทำให้พวกเราแข็งแกร่ง และสมบุกสมบันกว่าคู่ต่อสู้ ดังนั้นเมื่อเราชนะคู่ต่อสู้พวกนักพนันบางคนก็เสียก็ไม่ค่อยชอบเรา และมักจะว่าพวกเราเล่นรุนแรง ที่พวกโรงเรียนสามัญต่อสามัญเขาเล่นกันเขารุนแรงยิ่งกว่าเราเล่นกับเขาเสียอีก ไม่เห็นมีใครว่าหรือตำหนิซึ่งเรามาคิดดูแล้ว เหตุที่พวกเราแม่โจ้ไม่ค่อยมีคนชอบเหมือนพวกโรงเรียนสามัญ อาจจะเป็นเพราะพวกเราไม่ได้เป็นคนในเชียงใหม่หมด เราจึงไม่มีญาติพี่น้องที่จะช่วยเชียร์พวกเราเหมือนโรงเรียนอื่นเขา แต่อย่างไรก็ตามท่านก็น่าจะคิดว่าโรงเรียนแม่โจ้นี้ก็เป็นโรงเรียนในเชียงใหม่ ของพวกเราชาวเชียงใหม่แหละ ไม่ใช่โรงเรียนในจังหวัดอื่น เพียงแต่อยู่ห่างจากตัวเมืองไป 18 กิโลเมตรเท่านั้น อย่างระยะนี้มีแก๊งกวนเมืองเที่ยวก่อความสงบสุขของประชาชนอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพวกเด็กๆ ขนาดสิบปีถึงขนาดหนุ่มๆ ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีชื่อในเชียงใหม่หลายแห่ง ทั้งเด็กหนุ่มเหล่านี้ก็เป็นลูกผู้ดีเป็นส่วนมาก เพราะเหตุใดเล่าเด็กเหล่านี้จึงทำตัวเช่นนี้ ถ้าเป็นพวกเราไปก่อขึ้นมีหวังถูกด่ายับเยินไปแน่ เหตุที่ทำให้ประชาชนเข้าใจผิดในพวกเราอีกอย่างหนึ่งก็คือ มีคนข้างนอกเช่นเด็กหนุ่มชอบใช้ชื่อแม่โจ้ไปเบ่งตามๆ ต่างๆ หรือไปไม่ว่าเป็นนักเรียนแม่โจ้ เพื่อแสดงว่าตัวไม่ใช่เด็กหนุ่มธรรมดาที่ไร้การศึกษา และมักจะไปก่อเรื่องต่างๆ ขึ้นซึ่งทำให้พวกเราพลอยเสียชื่อเสียงไปโดยไม่รู้เรื่องรู้ราวเลย

เราขอย้อนรอยเล่าถึงเหตุการณ์ในวันซี้ตัวที่สถานีตำรวจในเมือง พวกเราที่ถูกเรียกตัวไปสอบสวนก็เข้าไปในเมืองตามนัดในวันที่ 24 เพราะวานนี้มันเย็นแล้ว ทางเจ้าหน้าที่จึงนัดมาวันนี้ เมื่อพวกเราไปถึงก็รอพวกคนโรงภาพยนตร์ที่จะมาซี้ตัวจนบ่าย เพราะทางโรงภาพยนตร์ก็ไม่พร้อม เขาจำไม่ได้ว่าจะซี้ตัวให้ถูกทุกคน ดังนั้นพวกเราบางคนจึงไปพบผู้จัดการในระหว่างเวลาอาหารกลางวัน (ซึ่งพวกเราก็ได้รับอนุญาตให้ไปหาอาหารกลางวันทานกันแล้วกลับมาซี้ตัว) แล้วบอกลักษณะต่างๆ ในการซี้ตัว เช่นสวมเสื้อ กางเกง ใส่ถุงเท้า รองเท้า ปากกา ให้จำเป็นตำหนิ ซึ่งเรื่องที่พวกเราบางคนไปบอกนั้น เราขอยืนยันว่าเป็นลั้จจริง เพราะความลับ

มันไม่มีในโลก และเขาพูดกันที่ร้านอาหารใกล้โรงภาพยนตร์สุริวงค์ คนที่ได้ยินมาเล่าให้ฟัง

หลังจากทานข้าวแล้ว พวกโรงภาพยนตร์พร้อมเขาก็มาซื้อตัวตอนที่ซื้อตัวนี้ทางเจ้าหน้าที่ถามว่าจะถอดเสื้อหรือไม่ ซึ่งพวกเราเห็นว่ามันไม่ได้เกิดประโยชน์อะไรขึ้นเลย เพราะกางเกง รองเท้า ถุงเท้ายังอยู่ ยังไงๆ พวกเขาก็ต้องมองออกว่าใครเป็นนักเรียนแม่โจ้ แล้วเขาให้เรานั่งปนกับนักโทษอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนเท่าๆ กับพวกเรา คือในราย 9 คน ท่านที่เคารพทั้งหลายลองพิจารณาดูซิว่า พวกเรากับพวกนักโทษก็มอรู้อยู่แล้วว่าใครเป็นใคร อีกพวกเขาก็จำพวกเราได้บ้างตอนที่เขาไปโรงเรียนวนนี้ ตอนนี้เรียกชื่อพวกเราทั้ง 9 คน ออกมาพวกเราารู้สึกว่าไม่ได้รับความยุติธรรมเลย นี่หรือประชาธิปไตย เรารู้ตัวกันดีว่าพวกเราถูกหลอก และตกเป็นเบี้ยล่าง ที่แรกเราคิดค้านการซื้อตัวแบบนี้ เพราะยังงั้นๆ ก็ซื้อถูกตัว แต่ทางเจ้าหน้าที่ขอให้ยอมซื้อตัวเพื่อเป็นไปตามระเบียบกฎหมาย ดังนั้นเราจึงยอมตามแต่เราไม่ยอมถอดเสื้อเพราะยังงั้นๆ มันก็ซื้อถูกเราผิดกับพวกนักโทษเหล่านั้น เรื่องไม่ใช่คอขาดบาดตาย เมื่อถึงศาลก็ปรับเท่ากัน เราคิดกันเช่นนี้เจ้าหน้าที่จึงให้คนโรงภาพยนตร์มาซื้อตัวที่ละคน คือ นายกมล ซึ่งพวกโรงภาพยนตร์ซื้อตัวถูกทุกคน เพราะจำได้ง่ายกว่าเพื่อนซึ่งเป็นตัวแทนรับฟิล์ม และแต่งตัวชุดรับฟิล์มเสียด้วย อีกสามคนมี นายลพ เอี่ยม และแสวง ซึ่งในการซื้อตัวนี้มีเรื่องที่น่าหัวเราะมากก็คือ คนโรงภาพยนตร์ปรารถนาซื้อตัวผู้ต้องหาคนหนึ่งที่ไม่ใช่พวกแม่โจ้ และพูดยืนยันว่าคนนี้แหละเขาเห็นเป็นผู้ทุบกระเจกทำลายของต่างๆ ผู้ต้องหาคนนั้นนั้นใจคงไม่อยู่กับเนื้อกับตัวเพราะไม่รู้เรื่องอะไรเลย เขายืนยันจะแก้ตัวว่าไม่ใช่แต่ทางเจ้าหน้าที่บอกว่าเฉยๆ ไว้ พวกเรารู้สึกขุ่นมากอยากจะหัวเราะออกมาดังๆ นี่แหละการซื้อตัวระบอบประชาธิปไตยในที่บางแห่งของเราละ

เมื่อซื้อตัวบนสถานีตำรวจได้อีก 4 คน รวมกับที่โรงเรียนอีก 2 คน เขาก็เอาพวกเราเข้าห้องขัง พวกเราจึงเถียงคัดค้าน เพราะไม่เห็นจำเป็นที่จะต้องเข้าห้องขังพวกเราล้ารับรองได้เต็มปากว่าเราชาวแม่โจ้จะไม่หนีไปไหนจะขอสู้จนถึงที่สุด ถ้าไม่งั้นแล้วพวกเราจะมาตามนัดกันทำไม ทั้งทางเจ้าหน้าที่ก็ได้ตกลงไว้ว่าจะไม่ขัง แต่เมื่อมาทำเช่นนั้นแทนที่เขาจะนำเราไปสอบสวนเลย เขากลับเอาเราเข้าห้องขังก่อน กว่าที่จะเอาไปสอบสวนก็วนเวียนแล้ว เมื่อสอบสวนเสร็จอาจารย์ก็ประกันตัวออกมาตามข้อตกลงไว้ท่านที่เคารพลองคิดดูซิว่าหัวอกของพวกเราซึ่งเป็นนักเรียนจะรู้สึกเป็นอย่างไรบ้าง

“เขาก็เอาพวกเราเข้าห้องขัง พวกเราจึงเถียงคัดค้าน เพราะไม่เห็นจำเป็น
ที่จะต้องเข้าห้องขัง พวกเรากล้ารับรองได้เต็มปากว่าเราชาวแม่โจ้
จะไม่หนีไปไหนจะขอสู้จนถึงที่สุด”

ต่อมาทางผู้ใหญ่รู้ว่าเรื่องที่เกิดขึ้นนั้นมันเป็นเรื่องเล็กไม่ใช่เรื่องใหญ่ร้ายแรง ท่านก็พยายามที่จะให้เรื่องมันเรียบร้อยไปเสีย พวกผู้ใหญ่ได้ตำหนิลูกน้องของท่านเป็นอย่างมากที่ตั้งข้อหากรรจ์คือก่อการจลาจล พวก น.ส.พ. และประชาชนที่ทราบความจริงต่างโจมตีและประณามเจ้าหน้าที่บางคนและหนังสือพิมพ์บางฉบับที่ทำเรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่ ทบถมแม่โจ้เกินไปซึ่งเราชาวแม่โจ้ทุกคนขอขอบคุณท่านผู้ใหญ่ น.ส.พ. และประชาชน ที่เห็นใจเราและช่วยเหลือพวกเราเป็นอย่างมาก ณ ที่นี้ด้วย เมื่อเรื่องราวทั้งหมดมีทางเรียบร้อยได้ ทางผู้ใหญ่ก็ไกล่เกลี่ยให้เสร็จกันไป โดยให้พวกเราแม่โจ้จ่ายเงินสามพันบาทไปให้เจ้าไชยสุริวงศ์ เป็นค่าเสียหาย แต่เจ้าไชยสุริวงศ์สปอร์ตพอไม่ยอมรับเงินจำนวนนี้ พวกเราจึงนำเงินจำนวนนั้นไปมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อซื้อเครื่องกันหนาวให้แก่คนยากจนต่อไป ในเรื่องฟิล์มนั้นนายกมลเขียนจดหมายขอโทษ หนังสือพิมพ์ คนเมืองเป็นอันเสร็จกันไป พันเคราะห์กันกันไป พวกเราก็ถูกทางโรงเรียนตัดคะแนนความประพฤติและทำทัณฑ์บนไว้ด้วยกัน

ที่เล่ามาทั้งหมดนี้เป็นข้อเท็จจริงทั้งหมดที่เกิดขึ้น ขอให้ท่านผู้อ่านที่เคารพโปรดพิจารณาเอาดูเถิด เราไม่ได้ปฏิเสธว่านักเรียนแม่โจ้จะมีคนดีหมด ไม่ว่าในสถานที่ศึกษาใดย่อมมีทั้งคนดี และเลวปนกัน แม้แต่สถานศึกษาที่สูงกว่าแม่โจ้เรา จริงอยู่เราไม่ได้ปฏิเสธว่าพวกเราแม่โจ้ไม่ผิดในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พวกเรารู้สึกตัวดีว่าที่ทำไปนั้นรุนแรงไป และพลาดไปแล้ว ถ้าทุกอย่างเป็นไปตามความตั้งใจไว้แต่แรกก็จะดีมาก แต่เมื่อมันเป็นไปแล้วพวกเราทุกคนยินดีรับคำตำหนิอย่างลูกผู้ชาย แต่เรากลับเจอต่อข้อหา และคำประณามที่ล้วนแต่กรรจ์ทั้งนั้น เขาเหล่านั้นพยายามอย่างยิ่งที่จะให้เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นเสมือนสิ่งโสโครกที่ติดตัวเราเหล่าแม่โจ้ไปตลอด มันเป็นการทับถมพวกเราทั้งปัจจุบันและอนาคต แต่ความจริงย่อมพิสูจน์ออกมาได้เสมอ ผู้ที่ผ่านวัยศึกษา หรือทำงานในหมู่คณะย่อมเข้าใจดีว่าเรื่องของส่วนรวมมันเป็นอย่างไร

เราชาวแม่โจ้ทุกคนขอขอบคุณพี่น้องผู้รักชาติทั้งหลายที่เสียภาษีมาก่อสร้างสถาบันการศึกษาแห่งนี้เป็นอย่างมากที่มีความรู้สึกเป็นห่วง และอยากเห็นสถาบันแห่งนี้เจริญก้าวหน้าเป็นที่เชิดหน้าชูตาของไทยเรา พวกเราจะพยายามปรับปรุง สถาบันของเราให้เจริญยิ่งขึ้น เหตุการณ์บางอย่างที่เรารุนแรงไปก็โปรดอภัยด้วย เราถูกแม่โจ้ทุกคนขอให้คำมั่นสัญญาว่าเราจะขอเป็นเกษตรกรที่ดีของชาติ เราจะพยายามช่วยกันก่อสร้างรากฐานในด้านเกษตรให้มั่นคงยิ่งขึ้น เราจะรับใช้ประเทศชาติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ร่วมมือร่วม

ใจกันอย่างเต็มที่ และเราชาวแม่โจ้หวังใจเป็นอย่างยิ่งว่า สถาบันแห่งนี้จะได้รับการสนับสนุน
จากรัฐบาล และประชาชนอย่างเต็มที่ตลอดไป.....

๒. ดิ อ ค ท า รุ ณ

ของ

แม่ใจ

เขาขอ! ภาณุ ต้นศัพทมน ช่างเย็บกระดาษ
ซึ่งนับว่าเป็นคนเคียวกันกับเขาเองพอเขาถามหา
ของ คนเมือง แล้วก็บอกกับเขาว่าไม่ได้อะไร
มา

เป็นความผิดของใคร? ที่เราชนเหล่านี้ของชาติ ก่อเรื่องขึ้น
 ขยายความขึ้นกลางนครขึ้นโทษว่าเป็นแห่งกลางแห่งวัฒนธรรมของ
 ดินไทยงาม เขาพากันขึ้นกระเทยโทษขึ้นเป็นผู้ใหญ่...

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

๑๕๖
 ๑๕๗
 ๑๕๘
 ๑๕๙
 ๑๖๐
 ๑๖๑
 ๑๖๒
 ๑๖๓
 ๑๖๔
 ๑๖๕
 ๑๖๖
 ๑๖๗
 ๑๖๘
 ๑๖๙
 ๑๗๐
 ๑๗๑
 ๑๗๒
 ๑๗๓
 ๑๗๔
 ๑๗๕
 ๑๗๖
 ๑๗๗
 ๑๗๘
 ๑๗๙
 ๑๘๐
 ๑๘๑
 ๑๘๒
 ๑๘๓
 ๑๘๔
 ๑๘๕
 ๑๘๖
 ๑๘๗
 ๑๘๘
 ๑๘๙
 ๑๙๐
 ๑๙๑
 ๑๙๒
 ๑๙๓
 ๑๙๔
 ๑๙๕
 ๑๙๖
 ๑๙๗
 ๑๙๘
 ๑๙๙
 ๒๐๐

ดักปูขาวโดย-ตฤณ ขภิตาติ

เก็บกวาด
 สักอย่างไร
 ถ้าหากว่า
 คนคนหนึ่ง
 โศก หวน
 กลับมามี
 กาล เข้า
 เห็น

ใน เมื่อ อภิก
ทฤทธิการณ ของ
เขาผู้นั้นยังเป็น
ที่นาสนิ

๙๗๖๖. ๒๕๐

หน้า 8

1990

[illegible]

เอกสารอ้างอิง ข้อมูลในหนังสือพิมพ์

คนเมือง ฉบับวันที่

30 พ.ย.10 ธ.ค., 20 ธ.ค.25 ธ.ค 2498 (หน้า 6) ปี พ.ศ. 2498

ไทยลานนา ฉบับวันที่

25 พ.ค., 30 พ.ค., 5 มิ.ย., 10 มิ.ย., 20 มิ.ย ปี พ.ศ. 2499 ลูกแม่โจ้ ก่อการจลาจลหรือ?

สารเสรี ฉบับวันที่

24 มี.ค., 28 มี.ค., 29 มี.ค., 30 มี.ค., 31 มี.ค., 2 เม.ย 2499 22 มี.ค - เม.ย 2499

แหล่งที่มา : หอสมุดแห่งชาติ 12, 15 ก.ย 48

ข้อมูลจาก

คุณกมล ตันติพงษ์ แม่โจ้รุ่น 18

ดร.อำนวย ยศสุข แม่โจ้รุ่น 20

รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช แม่โจ้รุ่น 32

รองศาสตราจารย์ อาคม กาญจนประโชติ แม่โจ้รุ่น 33

MAEJO UNIVERSITY

THE HOME OF COWBOYS

- เจ้าของ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้
- จัดพิมพ์โดย : รองศาสตราจารย์ อาคม กาญจนประโชติ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา
และศิษย์เก่าสัมพันธ์ บรรณาธิการบริหาร วารสารแม่โจ้ปริทัศน์
- ศิลปกรรม : รองศาสตราจารย์ นคเรศ รังควัต
ปิยะ พละปัญญา
- ออกแบบ/พิมพ์ที่ : อิมเมจิน สตูดิโอ เชียงใหม่ โทร. 089 4359 771
- จัดพิมพ์ : พิมพ์ครั้งแรก พฤศจิกายน 2551 จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม
ราคาเล่มละ 30 บาท

“ลูกแม่โจ้”

ก่อนการจลาจลจริงหรือ

อ่านเรื่องราวความจริงทั้งหมด

คำต่อคำในวันเกิดเหตุบุกโรงหนังสุริวงส์

เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2498

